

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Έννατος

Συντάχθη ἔτησις ἡ' Ἐλλάδος φη: 10, ἀπὸ τῆς Ἀλλοδαπῆς φη: 40. - Αἱ ἐπιγραφαὶ ἑρμηνεύονται ἡμέρας 1 (ἀνομοῦρον ἑτάτου ἔτους καὶ ἑξῆς ἔτησις). - Γραφεῖον τῆς Δημοτύτουσις: Ὁδὸς Σταθίου, 6.

4 Μαΐου 1880

Σφραγίς τῆς

ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΣΑΝΤΟΡΙΝΗΣ

ἐπὶ Κυβερνήτου.

Ἐκ τῆς Συλλογῆς Παύλου Λαμπροῦ.

ΕΠΙΣΤΟΛΙΜΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΗΜΑΤΑ

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ 3117 Ἀπριλίου 1880.

Τὸ ὄνειρον τοῦ Μεχμέτ-Ἀλῆ. — Τί εἶδεν αὐτός μίαν ἡμέραν ἀπὸ τῶν παραθύρων τῶν ἀνακτόρων του. — Ἀλλοιώσεις πραγμάτων. — Στρατιωτικὰ πλεονεκτήματα. — Νεῖλος, Πόλεμος. Μέγας Ἀθανάσιος. Μεχμέτ-Ἀλῆς.

Φίλε κόρη ἐκεῖνα,

Ὁ καταπλέων εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἀλεξανδρείας, ἀδύνατον, ἐάν ᾖται Ἕλληνας, νὰ μὴν ἐνθυμηθῆ ἀμέσως τί συνέβη ἐν αὐτῷ πρὸ ἑτῶν πενήτηκοντα καὶ πέντε. Τὰ αἰγυπτιακὰ στρατεύματα εἶχον ἀποβιβασθῆ ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς 1825 εἰς τὰ παράλια τῆς Μεσσηνίας ἐκυριεύσαν μετ' οὗ πολὺ τὴν Σρακτηρίαν, κατέβαλον τὴν 7 Ἀπριλίου εἰς Κρεμμύδι τοὺς ἀρίστους τῆς Ροῦμελῆς παλαμάχους, ἐνέβαλον ἀπὸ τῆς 14 Ἰουνίου εἰς Τρίτολιν καὶ τὴν 13 εἰς Ἀργολίδα. Οἱ Ἕλληνες ἀντίστησαν ἠρωτικῶς εἰς Σρακτηρίαν ὑπὸ τὸν Μαυροκορδάτον καὶ τὸν Ἀναστάσιον Τσαμαδὸν· εἰς Μανιάκι ὑπὸ τὸν Παπαφλέσαν· περὶ Δρακινάλαν ὑπὸ τὸν Γεωργίου· Κολοκοτρώνην καὶ τὸν Κανέλλον Δεληγιάννην· εἰς Μύλους τῆς Ναυπλίας ὑπὸ πόν Δημήτριον Ὑψηλάντην καὶ τὸν Μακρυγιάννην. Ἀλλ' οὐδὲν ἦττον ἀδιακόπως ὑπέχθον, καὶ προδὴλον εἶχε καταστῆ ὅτι, ἀσύντακτοι ὄντες, ἀδύνατον ἦτο ν' ἀναγκάσωσι τὴν ὁρμὴν τῶν τακτικῶν τῆς Αἰγύπτου ταγματίων. Ἐγκαρτεροῦντες εἰς τὸν ἄνισον τοῦτον ἀγῶνα ἠδύνατο εἶναι νὰ φθειρωσὶν ἐπὶ τέλος δι' ἀψιμαχιῶν τοὺς ἐπιδρομεῖς, τόσῳ μᾶλλον ὅσῳ οὗτοι δὲν ἦσαν πολυάριθμοι, διότι μόλις συνεποσοῦντο κατ' ἄρ-

χὰς εἰς δεκατέσσαρας χιλιάδας πεζῶν καὶ χιλίους πεντακοσίους ἵππους· πρὸς τοῦτο ἤμεις ἀπρητεῖτο νὰ διακόψῃ ὁ Ἕλληνικὸς στόλος τὴν μεταξὺ Αἰγύπτου καὶ Πελοποννήσου κοινωσίαν. Ὁ στόλος οὗτος εἶχε τῶ ὄντι ἐξακολουθήσει κατορθῶν πολλὰ θαυμάσια. Τῇ 30 Ἀπριλίου ὁ Μιαρούλης εἰσβαλὼν ἐντὸς τοῦ λιμένος τῆς Μεθώνης, κατεχομένης ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων, κατεπυρόλησε μίαν ὠραίαν φρεγάδα, τὴν Ἄσλαν, ἐν Ἀγγλία κατασκευασθεῖσαν, δύο δρόμωνας καὶ τέσσαρα φορτηγά. Τῇ δὲ 20 Μαΐου ἡ περὶ τὸν Γεώργιον Σαχτούρη ἐλληνικὴ μοῖρα, ἀντιπαράταχθεῖσα περὶ Καφηρέα πρὸς τὸν στόλον τῆς Κων[σταντινουπόλεως], διέπραττεν ἐν τῶν λαμπροτάτων ναυτικῶν ἔργων τῆς ἐπανάστασις. Ἐκεῖ ἐπισηπολήθη ἡ ναυμαχία τῶν πολεμίων ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Ματρουζοῦ καὶ τοῦ Σπετσιώτου Λαζάρου Μοσσοῦ, κατεστράφησαν δύο δρόμωνες καὶ ἐκυριεύθησαν τριάκοντα φορτηγά καὶ πολλὰ θρευγῆλαινα πυροβόλα. Ἀλλ' οἱ ἀπρημηταὶ ἡμῶν ναυβάται δὲν ἔλασαν νὰ παρακωλύσωσι τὴν ἐξ Αἰγύπτου εἰς Πελοπόννησον ἀδιάκοπὸν μεταφορὰν νέων στρατευμάτων, πολεμοφοδίων καὶ τροφῶν. Ὅθεν ἦτο προδὴλον ὅτι οἱ ἐν Πελοποννήσῳ πολεμιστοὶ ἀδιαλείπτως νικῶντες μὲν ἐκ παρατάξεως τοὺς ἡμετέρους, ἀνανεούμενοι δὲ διὰ τῶν ἐντεῦθεν προσερχομένων ἐπικουριῶν, ἐμελλάν ἐπὶ τέλος νὰ ἐκτελέσωσι τὸ ὄνειρον, τὸ ὅποιον συνέλαβεν ὁ Μεχμέτ-Ἀλῆς τοῦ νὰ προσαρτήσῃ εἰς τὸ ἑαυτοῦ Κράτος τὴν ἀκρόπολιν ἐκείνην τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ Ἰούλιον λοιπὸν τοῦ 1825 ὁ μεγάλος ἡγεμὼν οὐδεμίαν εἶχε περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ βουλευμάτος τούτου ἀμφιβολίαν. Οἱ πόροι αὐτοῦ ἦσαν ἀνεξάντλητοι, αἱ δὲ πρὸ ἑτῶν γενόμεναι παρασκευαὶ θαυμάσαι τῇ ἀληθείᾳ. Ὅσας δὴ ποτε ζῆλιας καὶ ἀνὸ ὑπέστη ὁ στόλος αὐτοῦ κατὰ τε τὰ μεγάλα ναυτικὰ κατορθώματα τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν ἔτει 1824 καὶ πρὸ μικροῦ ἔτι ἐν Μεθώνῃ, ὡς ἀνωτέρω ἐμνημόνευσα, ὁ Μεχμέτ-Ἀλῆς ἠδύνατο ἔτι τῇ 29 Ἰουλίου 1825 ἀπὸ τῶν παραθύρων τῶν ἀνακτόρων αὐτοῦ ν' ἀριθμῆ ἐντὸς τοῦ λιμένος τῆς Ἀλεξανδρείας ἐξήκοντα πολεμικὰ πλοῖα μεγάλα καὶ μικρά. Ἀλλὰ περὶ τὴν 4 ὠραν μ. μ. τῆς ἡμέρας ἐκείνης αἱ σκοπιαὶ εἶχον διακρίνει ἐκ διαλειμμάτων πέντε πλοῖα οὐρίδρομῶντα ὑπὸ σημαίαν

ρωσικήν. Τὰ πλοία ταῦτα ἦσαν ἀπλοὶ πάρωνες, ἢ, καθὼς λέγομεν συνήθως, βρίκια, καὶ ἐφερον σημαίαν οὐδέτερας δυνάμεως· διὸ οὐδεμίαν ἠδύναντο νὰ προσενηθώσιν ἀνησυχίαν καὶ φυσικῶ τῷ λόγῳ ὑπελήφθησαν ὡς ἐμπορικὰ προσερχόμενα εἰς ἀναζήτησιν ναύλου καὶ μέλλοντα ἀπλῶς ν' αὐξήσωσιν τὰ 150 σκάφη, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἠγκυροβολημένα ἐντὸς τοῦ λιμένος, καὶ ἦσαν φορτωμένα ἤδη βράμβακα ἢ ἡτοιμάζοντο νὰ φορτωσώσιν. Οὐδεὶς τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ παρὰ πάντα ἄλλον ὀλιγώτερον ὁ ἀγέρωχος Σατραπῆς τῆς Αἰγύπτου ἠδύνατο νὰ φαντασθῆ ὅτι οἱ ναυτίλοι τῆς Ὑδρας καὶ τῶν Ψαρῶν εἶχον συλλάβει τὸ παράβολον βούλευμα τοῦ νὰ πυρπολήσωσι τὸν αἰγυπτιακὸν στόλον ἐν αὐτῇ τῇ Ἀλεξανδρείᾳ. Καίτοι τὸ ἐπιχείρημα παρεσκευάσθη ἐκ συνεννοήσεως μεταξὺ τοῦ Ἀζάρου Κουντουριώτου καὶ ἐνὸς τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὁμογενῶν, τὸ πρᾶγμα διεξήχθη μετὰ τῆς μυστικότητος ὥστε οὔτε ἐν τῇ Ὑδρᾷ αὐτῇ ἐγινώσκετο πρὸς τί ἐξέπλευσεν ἐκεῖθεν τῇ 23 Ἀπριλίου ἢ μοῖρα αὐτῆ τῶν πέντε πλοίων ἐξ ὧν δύο ἦσαν πολεμικὰ καὶ τρία πυρπολικὰ. Τῆς μοίρας προέστατο ὁ Ἐμμανουὴλ Τομπάζης ἐπιβαίων ἐπὶ ἐνὸς τῶν πολεμικῶν· τὸ ἕτερον ἐκυβερνᾶτο ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου Κριεζῆ, τὰ δὲ πυρπολικὰ ὑπὸ τῶν Ὑδραίων Βώκου, Μπούτη καὶ ὑπὸ τοῦ Ἡρώος ἐκείνου τῆς Χίου, τῆς Τενέδου καὶ τῆς Σάμου, τοῦ ὁποῦ ἢ ἀπαράμιλλος πόλην ἐφαίνατο μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης συναψασα δεσμὸν ἀδιάρρηκτον πρὸς τὴν εὐμενεστέρα τύχην. Ἡ μοῖρα οὐριοδρομήσασα ἐπλησίασεν, ὡς προείπον, τῇ 29 Ἀπριλίου τὸ ἀπόγευμα εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν· περὶ δὲ τὴν 6 τῆς ἐσπέρας ὁ Κανάρης προπορευόμενος τῶν ἄλλων πυρπολικῶν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμιον τοῦ λιμένος. Ὁ Αἰγύπτιος πλοηγός, ἰδὼν τὴν ῥωσικὴν σημαίαν κυματίζουσαν ἐπὶ τοῦ πλοίου, προσῆλθεν ἀνυπόπτως, τὸ δὲ πυρπολικὸν οἰακίζόμενον ὑπ' αὐτοῦ διεπέρασε τὰς ὑφάλους, ὧν ἡ μακρὰ ἄλυσσις καθίσταται τοσοῦτον ἐπισφαλῆ τὴν εἰσοδὸν τοῦ λιμένος τῆς Ἀλεξανδρείας. Ὁ Κανάρης ἄλλα ὑπερβάς τὴν δυσχέρειαν ταύτην ἐπλευσε κατ' εὐθείαν ἐπὶ τὸν αἰγυπτιακὸν στόλον. Ἐὰν εἶχε τὸν σφοδρὸν βορειοδυτικὸν ἀνεμὸν ὑπὸ τοῦ ὁποῦ ὠθούμενοι, τοῦλάχιστον ὅσον καὶ ὑπὸ τῆς μηχανῆς τοῦ ἀτμοκινήτου ἡμῶν, εἰσελάσαμεν πρὸ τινων ἡμερῶν ἐντὸς τοῦ ὄρου τῆς Ἀλεξανδρείας, δὲν ἤθελε καταλίπει εἰς τὸν Κόδοιγκτων τί νὰ καταστρέψῃ ἐν Ναυαρίνῳ μετὰ δύο ἔτη ἄλλ' οὐδέποτε ἢ τύχη ἀνεδείχθη ἀπαισιωτέρα ἐν τῇ ἀστυσίᾳ αὐτῆς. Αἰφνης ἡ πελαγία αὔρα ἐπαυσε, ὁ ἀνεμὸς μετεβλήθη, τὸ δὲ πυρπολικὸν ἐδέχετο νὰ λοξοδρομήσῃ ἵνα προβῆ εἰς τὸν μυχὸν τοῦ λιμένος. Τοιαῦτα ὅμως ἔργα διὰ λοξοδρομιῶν δὲν εὐδοῦνται ἢ ἐλαχίστην βραδύτην συνεπάγεται τὴν ἀποτυχίαν αὐτῶν. Αἱ φρεγά-

δες τῆς προφυλακῆς μὴ ἐννοοῦσαι πρὸς τί τὸ πλοῖον ἐκεῖνο ἠγωνίζετο νὰ παρεισδύσῃ εἰς τὰς τάξεις τοῦ στόλου, ἐξέπεμψαν λέμβους ἵνα ἐξετάσωσι τί συμβαίνει. Τοῦτο ἰδὼν ὁ Κανάρης ἐπέστη ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ πράξῃ ἐνταῦθα ὅ,τι πολλάκις ἄλλοτε δὲν ἦτο δηλαδὴ δυνατόν νὰ προσδέσῃ αὐτὸς τὸ πυρφόρον εἰς τὰ πλευρὰ ἐχθρικοῦ τινος πλοίου, καὶ τότε μόνον νὰ ὑποχωρήσῃ μετὰ τοῦ πληρώματος. Τοῦτου δὲ ἀκατορθώτου ὄντος, ἐδέχετο ν' ἀνάψῃ τὴν θρυαλίδα ὅπου ἴστατο, πρὶν προσέλθωσιν αἱ ἀποσταλεῖσαι λέμβοι καὶ ἀπερχόμενος νὰ καταλίπῃ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ βουλεύματος εἰς τὴν τυχαίαν τοῦ πλοίου φορὰν. Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην οὔτε τὰ ὄχυράματα τοῦ λιμένος οὔτε αὐτὸς ὁ αἰγυπτιακὸς στόλος εἶχον λάβει εἰσέτι ὑπόνοιαν τινα. Ἀλλὰ παρὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ λιμένος ἐναυλόγη ὁ γαλλικὸς πολεμικὸς πάρων, *Μελισσα*· οἱ ἄνδρες αὐτοῦ παρετήρησαν ὅτι παραδόξως οἱ ναῦται τοῦ εἰσπλεύσαντος πλοίου κατέβαινον ἐν σπουδῇ εἰς τὴν ἐφελομένην ἄκατον. Τοῦτο ἐφάνη δυσεξήγητον. Ὅθεν ὁ γαλλικὸς πάρων ἐσπευσε νὰ προφυλαχθῇ κατὰ παντὸς ἐνδεχομένου, καὶ, παρασκευάσας τοὺς ἀρτέμονας καὶ γεμίσας τὰ πυρβόλα, ἡτοιμάσθη ν' ἀποκόψῃ τὴν ἄγκυραν· μετ' οὐ πολὺ δὲ αἱ τελευταῖαι αὐτοῦ ἀμφιβολαὶ διελύθησαν. Αἰφνης ὁ ἐγκαταλειφθεὶς πάρων ἀνεφλέχθη καὶ ἐν τῷ ἄμα οἱ δύο σύντροφοι αὐτοῦ, οἱ ἐν τῷ πελάγει μείναντες, ἀνέστρεψαν, ἐπάραντες τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν.

Ἐν τῷ μεταξὺ φρίκη ἐπεκράτησε καθ' ὅλον τὸν λιμένα. Αἱ φλόγες τοῦ πυρφόρου διεδόθησαν ἐν ἀκαρεῖ ὀφισειδῶς διὰ τῶν ἐξαρκίων· οἱ ἄλλοι τῶν κεραιῶν καὶ οἱ πλαγιαστῆρες ἐκαίοντο· ἐνόμιζες ὅτι ἐξεφάγη ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἡ φαιστίον ὁμοίον τοῦ ἐν Θῆρᾳ ὑποβρυχίου. Τὸ κινήτην τοῦτο ἠφαισίον, ὠθούμενον ὑπὸ τοῦ ἀστάτου πνεύματος καὶ πᾶν περιλιπομένων ἐτι ἴστιον, παρεφέρετο τῆδε κάκεισε, καὶ διήρχετο ἀναμέσον πολλῶν ἐμπορικῶν καὶ πολεμικῶν πλοίων, προσψαῦον μὲν πρὸς τοῦτο, παρακάμπτον δὲ τὸ ἕτερον. Τελευταῖον αἱ τουρκικαὶ λέμβοι κατώρθωσαν νὰ ρίψωσιν ἐπὶ τοῦ πυρπολικοῦ τὰς ἀρπάγας καὶ νὰ ῥυμουλκήσωσιν αὐτὸ εἰς τὴν γείτονα παραλίαν. Ἄν τὸ πυρπολικὸν τοῦτο, ἔγραψεν ὁ κυβερνήτης τῆς *Μελισσῆς* τὴν ἐσπέραν τῆς ἡμέρας ἐκεῖνης πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργεῖον τῆς Γαλλίας, ἐὰν τὸ πυρπολικὸν τοῦτο ἤθελε κολλήσῃ εἰς τὴν φρεγάδα τῆς προφυλακῆς, ὀλόκληρος ὁ στόλος ἤθελε περιέλθει εἰς ἀταξίαν, τὰ ἄλλα πυρπολικὰ ἤθελον προσδράμει καὶ ἐπιτεθῆ εἰς ἕτερα σκάφη, ἢ δὲ καταστροφή ἤθελεν ἀποβῆ φοικώδης καὶ ἡ ἐπιτυχία τῶν Ἑλλήνων πληρεστάτη. Ἡ ταραχὴ τῶν αἰγυπτιακῶν πλοίων ἀπέβη καὶ ἀνευ τούτου δεινοτάτη· οὐδὲν ἦττον ὁ ὑποχωρῶν Κανάρης ἐκιν-

δύνασε τὸν ἔσχατον τῶν κινδύνων. Τὰ πυρπολικὰ τοῦ λιμένος ἐξύπνησαν τελευταίως, ὁ δὲ Τιτᾶν ἐκεῖνος ἠναγκάσθη νὰ διέλθῃ ὑπὸ τὸ πῦρ αὐτῶν πρὶν φθάσῃ εἰς τὰ περιμένοντα αὐτὸν καὶ τοὺς συντρόφους του ἐν τῷ πελάγει πλοία.

Ὁ Μεχμέτ Ἀλῆς ἐξεμάνη. Ἐνῶ νύφραινετο ἀναλογιζόμενος θρίαμβον προσεχῆ καὶ ὀλοσχερῆ, εἶδεν αἰφνης ὅτι εἶχεν ἀντιπάλους, οἵτινες ἠπειλήσαν αὐτὸν, καὶ ἠδύναντο αὐτὸς ν' ἀπειλήσωσιν ἐν αὐτῇ τῇ Ἀλεξανδρείᾳ. Ἐν τῇ ὁρμῇ τῆς πρώτης αὐτοῦ παραφορᾶς διέταξε νὰ ἐκπλεύσῃ ἀμέσως μία τοῦ στόλου αὐτοῦ μοῖρα, καὶ αὐτὸς ἐπιβιβάσθῃς ἐπὶ φρεγάδος ἀνέλαβε νὰ καταδιώξῃ τοὺς τολμητὰς· ἐννοεῖται ὅτι οἱ τολμηταὶ δὲν τὸν περιέμενον. Πλεύσας δὲ μέχρι Ἐρδου καὶ μηδένα δυνήθεις νὰ συλλάβῃ καὶ νὰ τιμωρήσῃ, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πρωτεύουσάν αὐτοῦ καὶ ἔγραψε πρὸς τὸν ἐν Πελοποννησῷ Ἰσραήλιν νὰ μὴ ἀφήσῃ ψυχὴν ζῶσαν καὶ δένδρον θάλλον ἐν τῇ ἐπαράτῳ ἐκείνῃ γῆ.

Ἀλλὰ ποῦ μὲ παραφέρουσιν αἱ ἀναμνήσεις αὐταὶ; Τὴν σήμερον ἐνταῦθα τὰ πράγματα μετέβαλον ὄψιν. Ὅτε εἰσέπλευσα εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἀλεξανδρείας, δὲν ἀπῆντησα ἴχνος τοῦ δάσους ἐκεῖνου τῶν πολεμικῶν σκαφῶν. Τὰ σκάφη ταῦτα κατεστράφησαν μετὰ δύο περίπου ἔτη ἐν Ναυαρίνῳ. Τὰ κατόπιν ναυπηγηθέντα ἐφθάρησαν ἐν ἀνωνώμῳ ἀργίᾳ, τὰ δὲ πρὸ τινων ἐνιαυτῶν κατασκευασθέντα θωρηκτὰ ἀπῆλθον εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ὁ περὶ τὸν στόλον ἀνδρῶν καὶ ὅστις ὑπερέβη πολὺ τὰς ἑκατὸν χιλιάδας ἐπὶ τῆς κατὰ τῆς Συρίας στρατίας, ἐκλαττώθη τανῦν εἰς τὸ δέκατον τῆς δυνάμεως ἐκείνης. Οἱ διάδοχοι τῶν μαχητῶν, οἵτινες ἀνεβρίχοντο εἰς τὰ ὕψη τοῦ Μενιάκι καὶ ἐνέβαλλον προτεινόντες τὴν λόγχην εἰς τὰ ὄχυράματα αὐτοῦ, τὰρα φρουροῦσιν εὐαριθμότατοι εἰς δύο ἢ τρία μέρη τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ, μηδὲν ἄλλο ἔχοντες νὰ πράξωσι σπουδαιότερον, διάγουσι τὸν χρόνον πλέκοντες κάλτας ὡς ἀγαθαὶ πρεσβύτεδες. Εἰξεύρω ὅτι κατὰ κακὰς γλώσσας τῶν Ἀθηναίων ἢ ἀλλοίωσις αὐτῆ δὲν συνέβη μόνον ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ὅτι οὐδὲ παρ' ἡμῖν σώζονται πολλοὶ ἄνδρες ἐνάμιλλοι τῶν ἠρώων τῆς Κλεισθῆς καὶ τῆς Χίου. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶναι ὅτι ἐν Αἰγύπτῳ μὲν ἡ μεγαλοφυΐα εἶναι ἐξαιρέσις, ἐξαιρέσις δ' ἐν Ἑλλάδι εἶναι ἡ μικροπραγμοσύνη, ἐννοεῖται ὅταν λάβωμεν ἐν συνόλῳ τὴν ἱστορίαν τῶν δύο χωρῶν. Ἐδῶ ἡ φύσις αὐτῆ, ὅσον πλουσία καὶ ἀνῆται, παρίσταται ταπεινὴ καὶ εὐτελής· τὰ ἔρη τῆς Ἑλλάδος ἀπεναντίας ὑψώθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἵνα οἰκῶνται ὑπὸ σωματῶν ῥωμαλέων καὶ γενναίων ψυχῶν.

Ἄν εἰξεύρω ἐὰν ὁ Ἡρόδοτος εἶπε πρῶτος ὅτι ἡ Αἰγύπτος εἶναι δῶρον τοῦ Νεῖλου· διότι ὑπάρχουσιν οἱ ἀποδιδόντες τὸ λόγιον τοῦτο εἰς τὸν

Ἐκαταῖον, ὅστις εἶδε πρὸ τοῦ Ἡρόδοτου τὸν ποταμὸν τοῦτον καὶ τὴν περὶ αὐτὸν χώραν. Ὅπως δὴ ποτε εἶναι βέβαιον ὅτι ὁ δεῦτερος οὗτος τῆς Αἰγύπτου θεὸς ἐπλασε τὸ κατώτερον καὶ πλουσιώτερον αὐτῆς μέρος. Ἀλλ' ὅσον θαυμαστός καὶ ἀνῆται ὁ θεὸς οὗτος, πολὺ ἀπέχει τοῦ νὰ ἀμιλλᾶται πρὸς τὴν ὑπερτάτην τοῦ δημιουργοῦ τοῦ παντός δύναμιν. Μετέβαλε μὲν τὴν θάλασσαν εἰς γῆν κρύπτουσαν ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς θησαυροὺς πολὺ μᾶλλον ἀνεξαντλήτους τοῦ Περσῆ καὶ τοῦ Μεξικίου· ἀλλὰ δὲν ἴσχυσε νὰ κοσμήσῃ τὴν γῆν ταύτην δι' ὄρων ὑπερφάνων. Βραδύτερον οἱ Πτολεμαῖοι ἠγωνίσθησαν νὰ μεταδώσωσιν εἰς τὴν Αἰγύπτου τὴν ψυχὴν τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἤγειραν εἰς τὴν ψυχὴν ταύτην ἐνδιαίτημα τοῦ ὁποῦ ὁμοιον, κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὴν λαμπρότητα, ἢ ἴσως δὲν ἀναφέρει ἄλλο. Ἀλλ' ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐμαρᾶνθη οὐδὲν ἦττον ἐνταῦθα, καὶ δῖεσσε μὲν καὶ ἠρμήνευσε τὰ ἀριστουργήματα τῆς πατρίδος γῆς, ἀριστουργήματα ὅμως νέα δὲν ἠδυνήθη νὰ παραγάγῃ. Ἐτι βραδύτερον ὁ μέγας Ἀθανάσιος ἐνταῦθα ἠθλήσε πρὸς Ἀρείον ὑπὲρ τοῦ θεμελίου λίθου τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἀλλ' οἱ καρποὶ τοῦ ἀγῶνος τούτου εἰς ἄλλας χώρας ἐμελλόν νὰ ὀριμάσῃ, καὶ εἰς ἄλλων χρόνων γενεὰς νὰ μεταδώσωσι τοὺς χυμοὺς τοῦ παραγαγόντος ἅπαντα τὸν μεσαιωνικὸν καὶ τὸν νεώτερον πολιτισμὸν. Ἐπὶ πᾶσιν ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ ἀπεπειράθη νὰ ἐξεργασθῇ τὴν Αἰγύπτου ἐκ μακροίωνος ληθάργου· ἄμα ὅμως ἐκλιπόντος τοῦ δημιουργικοῦ τούτου πνεύματος, συνηφανίσθη μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ τούτου δημιουργήμα. Τὰ κατακτητικὰ βουλεύματα ὄχοντο πρὸ καιροῦ ἀπίοντα· αὐτῆ ἡ μετριοφρονεσττέρα τῆς χώρας αὐτονομία εἶναι σκιά μᾶλλον ἢ πρᾶγμα. Ἡ Αἰγύπτος τὴν σήμερον οὐ μόνον αὐτόνομος δὲν εἶναι, ἀλλ' οὐδὲ κἄν ἐπαρχία δύναται νὰ λογισθῇ ἐνὸς τινος οἰουδῆποτε Κράτους. Εἶναι χῶρος οὐδέτερος, ὅστις κυβερνᾶται ὑπὸ ἐπιτροπῆς τῶν δυτικῶν δυνάμεων. Εἰς τὰ κυριώτατα τῶν δικαστηρίων αὐτῆς, τὰ δικάζοντα τὰς μεταξὺ ἐγχωρίων καὶ ξένων δίκας, ὑπάρχουσιν μὲν εὐαριθμοὶ τινες λειτουργοὶ ἰθαγενεῖς, οἱ ἰθαγενεῖς ὅμως οὗτοι εἶναι κωφὰ πρόσωπα. Ἡ δὲ δικαιοσύνη διεξάγεται ὑπὸ Ἀγγλῶν, Γάλλων, Ἰταλῶν, Γερμανῶν, Σουηδῶν, Ρώσων καὶ Ἑλλήνων, τοὺς ὁποῖους αἱ μὲν οἰκεῖται κυβερνήσεις προτείνουσιν εἰς τὸν Κεδίβην, ὁ δὲ Κεδίβης εἶναι ὑπόχρεως νὰ διηρῆξῃ καὶ μισθοδοτῆ ἀπροσάπιστως. Ἡ χώρα οἰκεῖται ὑπὸ ἑκατομμυρίων ὄντων, τὰ ὁποῖα ἔχουσιν ἀνθρωπίνην κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον μορφήν· ἀλλὰ ψυχὴν καὶ ζῶν δὲν κέκτηνται ἐν αὐτῇ εἰμὴ οἱ Ἑυρωπαῖοι ἀποικοί, καὶ πρὸ πάντων οἱ Ἑλλήνες ἀποικοί, οἵτινες, ὀφείλομεν νὰ τὸ δμολογήσωμεν, ἄγουσι καὶ φέρουσιν ἐνταῦθα τὰ κυριώτατα κοινωνικά, ἐμπορικά, τραπέζιτικὰ καὶ βιομηχανικὰ συμφ-

ροντα. Ὁ Μεγμέτ Ἀλῆς εἶχε προῖδει καὶ προ-
εἶπει τοῦτο· ἡ προφητεία του ἐπληθύνετο, σή-
μερον δὲ ἀπὸ τοῦ Κεδίβη μέχρι τοῦ Φελλάχου
πάντες ἀγαπῶσι καὶ σέβονται τὸν Ἕλληνα ὡ-
σανεὶ ἦτο ὁ κύριος τῆς γῆρας δεσπότης. Καὶ
κατὰ τὴν πρό τινων ἐβδομάδων τελεσθεῖσαν
πανήγυριν τῆς 25 Μαρτίου ἡ στρατιωτικὴ μου-
σικὴ τῶν ταγμάτων ἐκείνων, τὰ ὅποια πρὸ ἐτῶν
50 ἐπόρθουν καὶ ἐδήουν τὴν Ἑλλάδα, ἐμελῶσαν
τὸν ἐθνικὸν ὕμνον ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ ἡμῶν
πρακτορείου καὶ πολλῶν ἄλλων ἑλληνικῶν οἰ-
κιῶν.

Κ. ΠΑΠΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.

ANEX ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

[Μοδιστόρημα Ἐκτοροσ Μαλὸ βραβευθὲν παρὰ τῆς γαλ-
λικῆς Ἀκαδημίας. Μετάφρασις Α. Ρ. Ραγκαβῆ].

Συνίσιον· ἐστὶ σελ. 260.

ΙΔ'

Κίων καὶ Λύκοι.

Ἀνάγκη λοιπὸν καὶ πάλιν ν' ἀκολουθῶ κατὰ
πόδας τὸν κύριόν μου, νὰ κρεμάσω εἰς τὸν ἀλ-
γοῦντα ὄμῳ μου τὸν τελαμῶνα τῆς ἄρπης μου,
νὰ ὀδεύω εἰς τὰς λεωφόρους, εἰς βροχὴν καὶ εἰς
ἄλιον, διὰ σκόνης καὶ λάσπης.

Ἀνάγκη νὰ προσπαθῶμαι τὸν εὐθὺν εἰς τὰς
δημοσίας πλατείας, καὶ νὰ γελῶ ἢ νὰ κλαίω πρὸς
διασκέδασιν τῆς ἐντίμου ὀμηγύρεως.

Ἡ μετὰπτωσις ὑπῆρξεν ἐπαισιθητὴ, διότι τα-
χέως συνειθίζεται ἡ εὐζωία καὶ ἡ εὐτυχία.

Πολλάκις ἠσθάνθην ἀηδίαν, πληξίν, κάμα-
τον, ὅπως δὲν ἠσθάνομην πρὸ δύο μηνῶν, πρὶν
ζῆσω τὸν ἀνετον βίον τῶν εὐδαιμόνων.

Πολλάκις ἐπὶ τῶν μακρῶν ἡμῶν ῥοιποριῶν
ἐναπέμενον ὀπίσω, ἵνα δύναμαι ἀκαλύτως νὰ
συλλογίζωμαι τὸν Ἀρθοῦρ, τὴν κυρίαν Μίλλι-
γαν, τὸν Κύκρον, καὶ διὰ τῆς μνήμης ἐπανερ-
χόμενος, νὰ ζῶ ἐν τῷ παρελθόντι.

Ἄ! τί καιρὸς εὐάρεστος! καὶ ὅτε τὴν ἐσπέ-
ραν, εἰς ἀκάθαρτον κατακείμενος χωρίου ξενο-
δοχεῖον, ἀνελογίζομην τὸν κοιτῶνα τοῦ Κύκρου,
πόσον τραγεῖται μοὶ ἐφαίνοντο αἱ σινδῶναί τῆς
κλίνης μου!

Δὲν θὰ παίζω λοιπὸν πλέον μετὰ τοῦ Ἀρ-
θοῦρ, δὲν θ' ἀκούω πλέον τὴν θωπευτικὴν φω-
νὴν τῆς κυρίας Μίλλιγαν!

Εὐτυχῶς εἰς τὴν λύπην μου, ἦτις ἦτον δρι-
μεῖα καὶ ἐπίμονος, εἶχον καὶ μίαν παραγορίαν,
ὅτι ὁ κύριός μου ἦτον πολὺ ἠπιώτερος, — πολὺ
περιπαθέστερος θὰ ἔλεγον, ἀν' ἡ λέξις ἠδύνατο
νὰ ἐφαρμοσθῆ εἰς τὸν Βιτάλην, — ἀφ' ὅ, τι ποτὲ
πρὶν.

Ἄς πρὸς τοῦτο μεγάλη εἶχεν ἐπέλθει ἀλλοί-
ωσις εἰς τὸν χαρακτῆρά του, ἢ καὶ εἰς τὴν πρὸς
ἐμὲ συμπεριφορὰν του, καὶ τοῦτο μὲ συνεκράτει.
Τοῦτο μ' ἐμπόδιζε νὰ κλαίω ὅτε τοῦ Ἀρθοῦρ ἡ
ἐνθύμησις ἐπέριξε τὴν καρδίαν μου. ἠσθάνομην
ὅτι δὲν ἤμην ξένος ἐπὶ τοῦ κόσμου, καὶ ὅτι ὁ κύ-
ριός μου ἦτον δι' ἐμὲ περισσώτερον τι παρὰ κύ-
ριος.

Πολλάκις, ἀν' ἐτόλμων, θὰ τὸν ἐναγκαλιζόμην·
τόσον ἠσθάνομην τὴν ἀνάγκην ἐξωτερικῆς
ἐκχύσεως τῶν πληρῶντων τὴν καρδίαν μου αἰ-
σθημάτων ἀγάπης. Ἀλλὰ δὲν ἐτόλμων, διότι
ὁ Βιτάλης δὲν ἦτον ἄνθρωπος δεχόμενος οἰκει-
ότητας.

Κατ' ἀρχάς, ἐπὶ τῆς πρώτης ἡμῶν συναντή-
σεως, ὁ φόβος μὲ ἀπεμάκρυνεν. Ἦδη δὲ ἦτον
ἄλλο τι ἀόριστον αἰσθημα, ὁμοιάζον μᾶλλον σε-
βασμῶν.

Ὅτε ἐξῆλθον τοῦ χωρίου μου, ὁ Βιτάλης ἦ-
τον δι' ἐμὲ ἄνθρωπος ὡς πᾶς ἄλλος, διότι τό-
τε δὲν ἤμην ἐτι ἱκανὸς νὰ κάμνω διακρίσεις·
ἀλλ' ἡ διαμονή μου παρὰ τῆ κυρία Μίλλιγαν
μοὶ εἶχε μέχρι τινὸς διανοιξεί τοὺς ὀφθαλμοὺς
καὶ τὴν διάνοιαν. Καὶ πρᾶγμα περίεργον! Ὅ-
ταν ἐθεώρουν τὸν κύριόν μου μετὰ προσοχῆς, μοὶ
ἐφαίνετο ὅτι ἀνεύρισκον ἐν αὐτῷ, εἰς τὴν στά-
σιν του, εἰς τὴν ἔκφρασιν τοῦ προσώπου του, εἰς
τοὺς τρόπους του, ὁμοιότητάς τινος μετὰ τῆς
στάσεως, τῆς ἐκφράσεως, τῶν τράπων τῆς κυ-
ρίας Μίλλιγαν.

Τότε ὁμοῦς ἔλεγον κατ' ἐμαυτὰν, ὅτι ἀδύνα-
τον ἦτο τοῦτο, διότι ὁ κύριός μου ἦτον σοφῶν
ζῶων ἐκθέτης, ἐνῶ ἡ κυρία Μίλλιγαν ἦτον κυρία.

Ἀλλ' ὅ, τι μοὶ ἔλεγον ἡ σκέψις δὲν ἐξηφάνι-
ζεν ὅ, τι ὀφθαλμοί μου μοὶ ἐπανελάμβανον·
διότι, ὅταν ἠθέλεν ὁ Βιτάλης, ἦτον καὶ αὐτὸς κύ-
ριος, καθὼς ἡ κυρία Μίλλιγαν ἦτον κυρία· ἡ μὲν
δὲ διαφορά μετὰ τῶν ὑπῆρχεν, ὅτι ἡ κυρία
Μίλλιγαν ἦτον πάντοτε κυρία, ἐν ᾧ ὁ κύριός μου
ἦτον κύριος μόνον εἰς πινὰς περιστάσεις· τότε
ὁμοῦς ἦτον τῶσον ἐντελῶς, ὥστε ἐπέβαλλε σεβασ-
μῶν εἰς τοὺς εὐτολμοτέρους καὶ εἰς τοὺς αὐθα-
δεστέρους.

Ἐπειδὴ ὁμοῦς ἐγὼ οὔτε εὐτολμος ἤμην οὔτε
αὐθάδης, ὑπέκυπτον εἰς τὴν ἐπιρροὴν ταύτην,
καὶ δὲν ἐτόλμων νὰ παραδοθῶ εἰς τῆς καρδίας
μου τὰς ἐκχύσεις, καὶ ὅτε ἀκόμη ἐκείνος τὰς
προῦκάλει δι' ἀγαθῶν λέξεων.

Ἀφ' οὗ ἀνεχωρήσαμεν ἐκ Κέττης, παρῆλθον
πολλαὶ ἡμέραι χωρὶς νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τῆς
κυρίας Μίλλιγαν καὶ τῆς ἐν τῷ Κύκρῳ διαμο-
νῆς μου· βαθυμῶδον ὁμοῦς μετὰ ταῦτα ἀνεκινήθη
τὸ ἀντικείμενον τοῦτο εἰς τὰς ὀμιλίας μας· ὁ
κύριός μου πρῶτος ἤρχισε περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκ-
ποτὲ ἡμέρα σχεδὸν δὲν παρήρχετο καθ' ἡν νὰ μὴ
προσφέρωμεν τῆς κυρίας Μίλλιγαν τὸ ὄνομα.

Τὴν ἡγάπας πολὺ αὐτὴν τὴν κυρίαν; μοὶ
ἔλεγον ὁ Βιτάλης. Ναί, τὸ ἐννοῶ. Ἐδείχθη ἀγα-
θὴ, ἀγαθωτάτη πρὸς με. Πρέπει νὰ τὴν ἐνθύμη-
σαι πάντοτε μετ' εὐγνωμοσύνης.

Ἐπειτα πολλάκις προστίθεται·
— Ἦτον ἀνάγκη!
Τί ἦτον ἀνάγκη;

Κατ' ἀρχάς δὲν εἶχον ἐνοήσει· ἀλλὰ βαθμη-
δὸν ἐσυμπέρανα ὅτι ἡ ἀνάγκη ἦτον νὰ μὴ δε-
χθῆ τὴν πρότασιν τῆς κυρίας Μίλλιγαν, ὅτε ἐ-
ζήτησε νὰ μείνω πλησίον τῆς.

Τοῦτο βεβαίως εἶχε κατὰ νοῦν ὁ κύριός μου
ὅτε ἔλεγον ὅτι «ἦτον ἀνάγκη», καὶ μοὶ ἐφαί-
νετο ὡς ἀν' αἱ δύο αὐταὶ λέξεις ἐξέφραζον ὅτι ἐ-
λυπεῖτο, ὡς ἀν' ἔλεγον ὅτι ἐπεθύμει νὰ μ' ἀφήσῃ
μετὰ τοῦ Ἀρθοῦρ, ἀλλ' ὅτι ἦτον ἀδύνατον.

Εἰς τὸ βάθος δὲ τῆς καρδίας μου τὸν πύχα-
ρίστον διότι ἐλυπεῖτο, ἀν' καὶ δὲν ἐνόουν διατί
δὲν ἐδυνήθη νὰ δεχθῆ τὰς προτάσεις τῆς κυ-
ρίας Μίλλιγαν· καθὼς αἱ ἐξηγήσεις ἄς αὐτῆ μοὶ
ἔδωκε δὲν μοὶ ἐφαίνοντο πολὺ εὐκατάληπτοι.

— Τώρα θὰ τὰς ἐδέγγοτο ἴσως;

Αὕτη ἦτον ἡ μεγάλη ἐλπίς μου.

— Διατί νὰ μὴ ἀπαντήσωμεν καὶ πάλιν τὸν
Κύκρον;

Ὁ Κύκρος ἐμελλε νὰ προσαναβῆ τὸν Ροδανόν,
καὶ ἡμεῖς παρηκολούθοιμεν τοῦ ποταμοῦ τού-
του τὰς ὄχθας.

Διὰ τοῦτο, ἐν ὅσῳ ἐπεριπατοῦμεν, οἱ ὀφθαλ-
μοί μου ἐστρέφοντο συνεχῶς πρὸς τὸ ὕδωρ
παρὰ πρὸς τοὺς λόφους καὶ τὰς εὐφόρους πεδιά-
δας αἵτινες παρατείνονται ἐκατέρωθεν.

Ὅτε ἐφθάνομεν εἰς πόλιν τινὰ, εἰς τὴν Ἀρ-
λην, τὴν Τάρασκῶνα, τὸ Ἀβινιόν, τὴν Μοντε-
λιμάρτην, τὴν Βαλεντιάν, τὴν Τουρνῶνα ἢ τὴν
Βιένναν, ἡ πρώτη μου ἐπίσκεψις ἦτον πάντοτε
εἰς τὰς προκυμαίας καὶ τὰς γεφύρας· παντα-
χοῦ ἐζήτησαν τὸν Κύκρον· καὶ ὅταν ἐβλεπον μα-
κρόθεν σάφος ἀμυδρῶς διὰ τῆς ὀμίχλης φαινό-
μενον, περιέμενον νὰ μεγαλώσῃ πλησιάζον, διὰ
νὰ ἰδῶν ἀν' δὲν εἶναι ὁ Κύκρος.

Ἀλλὰ δὲν ἦτον.

Ἐνίοτε ἀπετόλμων ν' ἀποστεινῶ ἐρωτήσεις
εἰς τοὺς ναύτας, καὶ τοῖς περιέγραφον τὸ πλοῖον
περὶ οὗ ἐζήτησαν πληροφορίας· ἀλλὰ δὲν τὸ εἶ-
χον ἰδεῖ.

Τώρα ὁμοῦς, ἀφ' οὗ ὁ κύριός μου ἀπόφασιν εἶχε,
τοῦτο καὶ ἐφανταζόμην, νὰ μὲ παραχωρήσῃ εἰς
τὴν κυρίαν Μίλλιγαν, δὲν ἐφοβοῦμην πλέον μὴ
γίνῃ λόγος περὶ τῆς γεννήσεώς μου, μὴ γράψωσιν
εἰς τὴν μάναν Βαρβερίναν· ἡ διαπραγματεύσις
θὰ ἐγένετο μόνον μετὰ τῶν κυρίου μου καὶ τῆς
κυρίας Μίλλιγαν. Εἰς τὴν παιδαριώδη φαντα-
σίαν μου τοῦλάχιστον οὕτω διέθετον τὰ πράγ-
ματα· ἡ κυρία Μίλλιγαν ἐπεθύμει νὰ μὲ λάβῃ
πλησίον τῆς, ὁ κύριός μου συγκατετίθετο εἰς τὸ
νὰ παραχωρήσῃ τὰ δικαιώματά του, καὶ ἡ ὑπό-
θεσις οὕτως ἐπερατοῦτο.

Ἐμείναμεν πολλὰς ἐβδομάδας εἰς Λυῶν, καὶ
ὅσας στιγμὰς εἶχον διαθέσιμους διέμενον εἰς τὰς
ὄχθας τοῦ Ροδανῶ καὶ τῆς Σῶνης, ὥστε γνω-
ρίζω ὡς ἰθαγενῆς τῆς πόλεως τὰς γεφύρας τῆς
Αἰναίης, τοῦ Τιλοῖττ, τῆς Γιλλοτιέρας ἢ τοῦ
Νοσοκομείου.

Ἀλλὰ μάτην ἐζήτησαν τὸν Κύκρον· δὲν τὸν
εὕρισκον.

Τέλος ἐγκατελίπομεν τὸ Λυῶν καὶ διηυθύνθη-
μεν εἰς Διῶνα· καὶ τότε ἡ ἐλπίς τοῦ νὰ ἐπα-
νεύρω ποτὲ τὴν κυρίαν Μίλλιγαν καὶ τὸν Ἀρ-
θοῦρ ἤρχισε νὰ μ' ἐγκαταλείπῃ, διότι εἰς Λυῶν
εἶχον σπουδάσει ὅλους τοὺς γεωγραφικοὺς χάρ-
τας τῆς Γαλλίας ὅσους ἀπῆντων εἰς τὰ παρά-
θουρα τῶν βιβλιοπωλείων, καὶ ἤξευρον ὅτι τοῦ
Κέντρου ἢ διώρυγῆ, δι' ἧς ὁ Κύκρος ἐπρεπε νὰ
εἰσπλεύσῃ εἰς τὸν Αἰγῆρα, ἐξέρχεται τῆς Σῶνης
εἰς Σαλῶνα.

Ἄλλ' εἰς Σαλῶνα εἶχομεν φθάσει, καὶ εἶχο-
μεν ἀναχωρήσει ἐκεῖθεν χωρὶς νὰ ἰδῶμεν τὸν
Κύκρον· ἐπομένως ἐλπίς δὲν ὑπῆρχεν. Ἀνάγκη
ἦτον νὰ παραιτηθῶ τοῦ οὐείρου μου. Ἀλλὰ δὲν
παρητήθην ἀνευ λύπης πολλῆς.

Καὶ ὡς διὰ νὰ αὐξήσῃ τὴν ἀπελπισίαν μου,
ἦτις ἦτον ἤδη ἱκανῶς μεγάλη, ἔγινε καὶ ὁ και-
ρὸς ἄθλιος. Ὁ χρόνος τοῦ ἔτους ἦτον προκεχω-
ρημένος· ὁ χειμὼν ἐπλησίαζε, καὶ αἱ πορεῖαι ἡ-
μῶν ὑπὸ τὴν βροχὴν καὶ ἐπὶ τοῦ ὑγροῦ ἐδάφους
ἦσαν λίαν ἐπίπονοι. Ὅτε τὸ ἐσπέρας ἐφθάνομεν
εἰς ἐλεεινὸν τι ξενοδοχεῖον ἢ εἰς ἀχυρῶνα, κα-
τακεκμηκότες, βεβρεγμένοι μέχρι τοῦ χιτῶνος,
ἔγοντες τὸν πηλὸν τοῦ δρόμου ὡς τὴν κόμην
τῆς κεφαλῆς μας, δὲν κατεκλινόμην κατεχόμε-
νος ὑπ' ἰδεῶν εὐάρεστων.

Ὅτε, μετὰ τὴν Διῶνα, διήλθομεν τοὺς λόφους
τῆς Χρυσῆς Ἀκτῆς, κατελήφθημεν ὑπὸ ψύχους
ὕγρου, καὶ ἐπαγῶνομεν μέχρι τῶν ὀστέων· ὁ δὲ
Καρδοῦλης ἔγινεν ἐτι μελαγχολικώτερος καὶ
χειρότερος διαθέσεως ἀφ' ὅτι ἤμην ἐγὼ.

Ὁ σκοπὸς τοῦ κυρίου μου ἦτον νὰ φθάσωμεν
εἰς Παρίσια ὅσον τάχιον, διότι μόνον εἰς τὰ Πα-
ρίσια εἶχομεν ἐλπίδα νὰ δώσωμεν τινὰς παρα-
στάσεις κατὰ τὸν χειμῶνα. Ἀλλ' εἴτε διότι τὸ
βαλάντιόν του δὲν τῷ ἐπέτρεπε νὰ ὀδοιπορήσω-
μεν διὰ τοῦ σιδηροδρόμου, εἴτε δι' οἰονδήποτε
ἄλλον λόγον, πεζῶς ἐπρόκειτο νὰ μεταβῶμεν ἐκ
Διῶνος εἰς τὰ Παρίσια.

Ὅσάκις ὁ καιρὸς τὸ ἐπέτρεπεν, ἐδίδομεν μι-
κρὰν παράστασιν εἰς τὰ χωρία καὶ τὰς πόλεις
δι' ὧν διηρχόμεθα, καὶ μετ' εὐτελεῖς εἰσπράξεις
ἐξηκολούθοιμεν τὴν ὀδοιπορίαν.

Μέχρι Σαλῶνος εὐωδῶθημεν ὅπως δῆποτε,
ἀν' καὶ οὐα ὀλίγον ἐπιεζόμεθα ὑπὸ τοῦ κρύους
καὶ τῆς ὑγρασίας· ἀλλ' ἀφ' οὗ ἐξῆλθομεν τῆς
πόλεως ταύτης, ἐπαυσεν ἡ βροχὴ, καὶ ὁ ἀνεμος
ἐπνευσε βόρειος.

Κατ' ἀρχάς δὲν παρεπονούμεθα, ἀν' καὶ εὐά-
ρεστον δὲν ἦτον νὰ ἔχωμεν τὸν ἀνεμον κατὰ
πρόσωπον. Ὅπως δῆποτε ὁμοῦς, προτιμώτερος
αὐτὸς, ὅσον τραχὺς καὶ ἀν' ἦτον, τῆς ὑγρασίας
εἰς ἣν ἐσηπόμεθα πρὸ πολλῶν ἐβδομάδων.

Δυστυχῶς ὁμοῦς ὁ ἀνεμος δὲν ἔμεινε ξηρὸς·
τὸν οὐρανὸν ἐπλήρωσαν πυκνὰ μελαγὰ νέφη, ὁ

ἥλιος ἐντελῶς ἐκρύβη, καὶ τὰ πάντα προήγγελλον προσεχῆ χιόνα.

Κατωρθώσαμεν ὅμως νὰ φθάσωμεν εἰς μέγα χωρίον πρὶν ἢ χιῶν ἀρχίσῃ· ἀλλ' ὁ σκοπὸς τοῦ κυρίου μου ἦτον νὰ φθάσωμεν ὅσον τάχιστα εἰς Τρωίαν, ἥτις εἶναι μεγάλη πόλις, ὥστε ἐκεῖ ἐδυνάμεθα συνεχῶς νὰ παριστώμεν, ἂν ἡ κακοκαιρία μᾶς ἠνάγκαζε νὰ μείνωμεν πολὺν χρόνον.

— Ὑπαγε ταχέως εἰς τὴν κλίνην σου, μοὶ εἶπεν, ὅτε κατελύσαμεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, διότι αὐριαν θ' ἀναχωρήσωμεν πρῶτ'. Φοβοῦμαι μὴ μᾶς καταλάβῃ ἡ χιὼν.

Ἐκεῖνος ὅμως δὲν ἐκοιμήθη ἀμέσως, ἀλλ' ἔμεινε παρὰ τὴν γωνίαν τῆς ἐστίας τοῦ μαγειρείου, θερμαίνων τὸν Καρδοῦλην, ὅστις εἶχε πολὺ ὑποφέρει ἐκ τοῦ ψύχους τῆς ἡμέρας, καὶ δὲν ἔπαυε γογγύζων, εἰ καὶ εἶχομεν φροντίσει νὰ τὸν τυλίξωμεν εἰς καλύμματα.

Τὴν ἐπαύριον ἐξῆπνεσα πολὺ ἐνωρίς καθ' ἣν εἶχον λάβει διαταγὴν. Δὲν εἶχεν ἐξημερώσει ἀκόμη, καὶ ὁ οὐρανὸς ἦτον μέλας καὶ χαμηλὸς, χωρὶς ἐνὸς ἀστέρος. Ἐφαίνετο ὡς ἂν μέγα καὶ σκοτεινὸν πῶμα εἶχεν ἐπικαθῆσει ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἠπειλεῖ νὰ τὴν συντρίψῃ. Ὅταν ἠνοιγέτο ἡ θύρα, σφοδρὸς ἄνεμος εἰσώμα εἰς τὴν ἐστίαν, καὶ ἀνέφλεγε τὰ ἡμίκαυστα ξύλα, ἅτινα ἀπὸ τῆς προτεριαίας ἦσαν κεκαλυμμένα ὑπὸ τὴν τέφραν.

— Νομίζω, εἶπεν ὁ ξενοδόχος, ὅτι δὲν εἶναι φρόνιμον ν' ἀναχωρήσῃς. Ἐγὼ δὲν θὰ τὸ ἐκαμνον. Θὰ χιονίσῃ.

— Βιάζομαι, ἀπήντησεν ὁ Βιτάλης, καὶ ἐλπίζω νὰ φθάσω εἰς Τρωίαν πρὸ τῆς χιόνος.

— Τριακότα χιλιόμετρα, εἶπεν ὁ ἄλλος, εἰς μίαν ὥραν δὲν διατρέχονται.

Οὐχ ἦτον ὅμως ἀνεχωρήσαμεν.

Ὁ Βιτάλης εἶχε τὸν Καρδοῦλην ὑπὸ τὸ ἐνδυμά του, ἵνα τῷ μεταδίδῃ μέρος τῆς ἰδίας του θερμότητος· οἱ δὲ κύνες, χαίροντες διὰ τὸν ξηρὸν τοῦτον καιρὸν, ἔτρεχον ἐμπρὸς μας. Ὁ κύριός μου μοὶ ἠγόρασεν ἐν Διῶνι προβιάν, ἧς αἱ τρίχες ἦσαν πρὸς τὰ ἐντός. Εἰς αὐτὴν ἐτυλίχθην, καὶ ὁ βορρᾶς, ὅστις κατὰ πρόσωπον μᾶς ἐφύσα, μοὶ τὴν ἐκόλλησεν εἰς τὸ σῶμα.

Βυάρεστον δὲν ἦτον ν' ἀνοίγωμεν τὸ στόμα, διὸ ἐπεριπατοῦμεν ἀμφότεροι σιωπηλοὶ, ταχύνοντες τὸ βῆμα, καὶ διὰ νὰ σπεύσωμεν καὶ διὰ νὰ θερμαινώμεθα.

Ἄν καὶ τὰ χαράγματα εἶχον φθάσει, εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνοιγμα δὲν ἐφαίνετο.

Τέλος, πρὸς ἀνατολάς γραμμὴ ὑπόλευκος διήγειρε τὸ σκότος, ἀλλ' ὁ ἥλιος δὲν ἐφάνη. Νῦξ δὲν ἦτον πλεόν, ἀλλὰ θὰ ἦτον ὑπερβολὴ, καὶ μεγάλη, ἂν ἐλέγομεν ὅτι ἦτον ἡμέρα.

Ἐν τούτοις ὅμως εἰς τὴν πεδιάδα τ' ἀντικείμενα ἤρχισαν νὰ διακρίνωνται. Τὸ πελιδνὸν φῶς, τῆς γῆς ἐφαπτόμενον, καὶ εἰσρέον διὰ τῆς

ἀνατολῆς, ὡς διὰ μεγίστης ἀνοικτῆς καταπακτῆς, μᾶς ἐδείκνυε τὰ δένδρα γυμνά τῶν φύλλων τῶν, καὶ ἐνιαχοῦ θάμνους ἢ κλαδία ἐφ' ὧν ἔμεινον ἐτι τὰ φύλλα ξηρά, καὶ κινούμενα καὶ δρυνόμενα ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, ἐξέπεμπον ἤχον ξηρόν.

Οὐδεὶς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, οὐδεὶς εἰς τοὺς ἀγρούς, οὔτε ἀμάξης, οὔτε μάστιγος κρότος ἀκούεται. Τὰ μόνα ἐμφυγα ὄντα ἦσαν τὰ πτηνά· ἀλλὰ καὶ αὐτὰ δὲν ἐφαίνοντο, ἀλλ' ἠκούοντο μόνον, διότι ἔμεινον κερυρμμένα ὑπὸ τὰ φύλλα· μόναι δὲ αἱ κίσσαι ἐπήδων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ὑψοῦσαι τὴν οὐρανὸν καὶ τὸ ῥάμφος, ἀναπετώσαι ὁσάκις ἐπλητισταίζομεν καὶ καθεζόμεναι εἰς τὰ δένδρα, ἐκεῖθεν δὲ καταδιώκουσαι ἡμᾶς διὰ τῶν κραυγῶν τῶν, αἵτινες ὁμοιάζον ὡς λοιδορίαὶ ἢ ὡς εἰδοποιήσεις δυσοίωνοι.

Ἄφνης λευκὸν σημεῖον ἐφάνη εἰς τὸν οὐρανὸν, κατὰ τὸν βορρᾶν· κῦζανεν δὲ ταχέως, ἐρχόμενον πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἠκούσαμεν ὡς παράδοξον ψιθυρον κραυγῶν παραφώνων. Μετ' ὀλίγον δ' ἐγνωρίσαμεν ὅτι ἦσαν ἄγριοι κύνοι ἢ χῆνες, μεταναστεύοντες ἀπὸ βορρᾶ εἰς μεσημβρίαν. Καὶ ἀφ' οὗ δὲ παρήλθον ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς μας καὶ ἐμακρύνθησαν, ἐφαίνοντο εἰσέτι πετῶντα εἰς τὸν ἀέρα τινὰ τῶν περιδίων τῶν, λευκὰ ἐπὶ τοῦ μέλανος ἐπιφανιόμενα οὐρανοῦ.

Ἡ χώρα ἦν διηρχόμεθα ἦν πενθίμως μελαγχολικὴ, καὶ τὴν κατῆρειαν αὐτῆς κῦζανεν ἐτι ἡ σιωπὴ. Ὅπου καὶ ἂν ἐξετείνετο τὸ βλέμμα διὰ τῆς ζοφερᾶς ταύτης ἡμέρας, ἐφαίνοντο μόνον πεδία γυμνά, λόφοι ξηροὶ καὶ δάση κίτρινα.

Ὁ ἄνεμος ἔπνεε πάντοτε ἐκ βορρᾶ, τείνων ὅμως ἐλαφρῶς ν' ἀπαικλίνῃ καὶ πρὸς δυσμᾶς, ὅθεν ἤρχοντο σύννεφα χαλκῶροα, βαρέα καὶ χαμηλά, ἅτινα ἐφαίνοντο ὡς ἂν βαρέα ἐπεκᾶθηοντο εἰς τῶν δένδρων τὰς κορυφάς.

Μετ' οὐ πολὺ ὀλίγα χιόνος νιφάδες, μεγάλαι ὡς χρυσαλλίδες, παρήλθον ἐμπρὸς τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν, καὶ κατῆρχοντο, ἀνῆρχοντο, περιεστρέφοντο, χωρὶς νὰ πέσωσιν εἰς τὴν γῆν.

Πολὺ εἰσέτι δὲν εἶχομεν προχωρήσει, καὶ μοὶ ἐφαίνετο ἀδύνατον νὰ φθάσωμεν εἰς Τρωίαν πρὸ τῆς χιόνος. Ἀλλὰ τοῦτο μοὶ ἦτον περίπου ἀδιάφορον, καὶ ἐσκεπτόμην μάλιστα ὅτι ἡ χιὼν, ἂν ἐπιπτε, θὰ ἔπαυε τὸν βόρειον ἄνεμον, καὶ θὰ ἐμετρίαζε τὸ ψῦχος.

Ἀλλὰ δὲν ἐγνώριζον τί ἐστὶ τρικυμία χιόνος. Δὲν ἤργησα δὲ νὰ τὸ μάθω, καὶ κατὰ τρόπον ὥστε νὰ μὴ λησμονήσω ποτὲ αὐτὸ τὸ μάθημα.

Τὰ ἐκ βορειοδυτικῆς διευθύνσεως ἐρχόμενα νέφη εἶχον πλησιάσει, καὶ εἶδος λευκῆς λάμψεως ἐφώτιζε τὸν οὐρανὸν πρὸς τὸ μέρος τῶν. Εἶχον δὲ διανοιγῆ, καὶ ἐκ τοῦ κόλπου τῶν ἐξήρχετο ἡ χιὼν.

Δὲν ἐπέτων δὲ πλέον χρυσαλλίδες ἐμπρὸς μας, ἀλλὰ κρημνηδὸν ἐχιόνιζε περὶ ἡμῶν.

— Γραπτὸν ἦτον νὰ μὴ φθάσωμεν εἰς Τρωίαν·

εἶπεν ὁ Βιτάλης. Πρέπει νὰ καταφύγωμεν εἰς τὴν πρώτην οἰκίαν ἣν θ' ἀπαντήσωμεν.

Καλὸς λόγος ἦτον οὗτος, καὶ δι' ἐμὲ λίαν εὐάρεστος. Ἀλλὰ ποῦ θὰ εὐρίσκομεν τὴν φιλόξενον ταύτην οἰκίαν; Πρὶν μᾶς περιβάλλῃ ἡ χιὼν εἰς τὸν λευκὸν ζόφον τῆς, εἶχον ἐρευνηθεῖ τὴν χώραν ὅσον μακρὰν τὸ βλέμμα μου ἐξετείνετο, καὶ οὔτε οἰκίαν εἶχον ἰδεῖ, οὔτε ἄλλο τι ἀγγέλλον χωρίου γειννιάσιν· ἐξ ἐναντίας μάλιστα ἐπλησιάζομεν εἰς τὴν εἰσοδὸν δάσους, οὗ τὰ σκοτεινὰ βᾶθη συνεχέοντο μετὰ τοῦ ἀπειροῦ, ἐμπρὸς ἡμῶν, καὶ ἐκατέρωθεν ἐπὶ τῶν λόφων οἰτινες μᾶς περιστοιχίζον.

Δὲν ὑπῆρχε λοιπὸν ἐλπὶς τῆς οἰκίας ταύτης ἢ ὁ κύριός μου μοὶ ὑπέσχετο. Ἀλλ' ἴσως ὅμως καὶ ἡ χιὼν δὲν θὰ ἐξηκολούθει.

Ἀλλ' ἡ χιὼν ἐξηκολούθησε, καὶ μάλιστα κῦζανεν.

Ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν εἶχε καλύψει τὴν ὁδὸν, ἢ, ὀρθότερον, ὅ,τι τὴν ἀνεχαίτιζεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, τοὺς σωρούς τῶν λίθων, τὰ χόρτα παρὰ τὴν ὁδὸν, τὰ φύγανα καὶ τοὺς θάμνους τῶν τάφρων· διότι, συρομένη ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ὅστις ἐξηκολούθει πνέων σφοδρὸς, ἐπέτα παρὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους, καὶ ἐσωρεύετο εἰς πᾶν ἐμπόδιον.

Δυσάρεστον δι' ἡμᾶς ἦτον ὅτι καὶ ἡμεῖς ἤμεθα μεταξὺ τούτων τῶν ἐμποδίων. Ἡ χιὼν μᾶς ἐκτύπα, καὶ ἐπὶ μὲν τῶν στοργύλων ἐπιφανειῶν ὠλίσθαιεν· ἀλλ' ὅπου εὐρίσκεν ἀνοιγμα ἢ ῥαφὴν, ἐκεῖ εἰσῆρχετο ὡς κόνις λεπτή, καὶ μετ' ὀλίγον ἀνέλυε.

Ἐγὼ τὴν ἠσθανόμην ὡς μοὶ κατῆρχετο εἰς τὸν λαμβάν ὑπὸ μορφήν καὶ εἰς ἰδιότητα ψυχροῦ ὕδατος, καὶ ὁ κύριός μου, ἀνεγείρας τὴν προβιάν του ἵνα προσυλάττῃ τὸν Καρδοῦλην, δὲν ἦτον θεαίως κεκαλυμμένος περισσύτερον ἢ ἐγὼ.

Οὐχ ἦτον ὅμως ἐξηκολουθοῦμεν περιπατοῦντες ἐν σιωπῇ ἐναντίον χιόνος καὶ ἐναντίον ἀνέμου. Μόνον ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀπεστρέφομεν ὀλίγον τὴν κεφαλὴν ὅπως ἀναπνεύσωμεν.

Οἱ κύνες δὲν ἐπροπορεύοντο, ἀλλὰ μᾶς ἠκολούθουν κατ' ἴχνος, ὡς ἂν μᾶς ἐζήτουν καταφυγὴν, ἣν δὲν εἶχομεν νὰ τοῖς δώσωμεν.

Προῦχωροῦμεν δὲ βραδέως, δυσκόλως, τετυφλωμένοι, κάθυγροι, καταπαγωμένοι· καίτοι δὲ πρὸ πολλοῦ εἰς τὸ δάσος περιπατοῦντες, δὲν εὐρίσκομεν ὅμως καταφυγὴν εἰς αὐτὸ, διότι ἡ ὁδὸς ἦτον ὅλη ἐκθετος εἰς τὸν ἄνεμον.

Εὐτυχῶς (καὶ πρέπει νὰ εἰπῶ εὐτυχῶς;) ὁ θυελλώδης ἄνεμος ἐκόπασε βαθμηδόν, καὶ τότε αὐξήσασα ἡ χιὼν, ἀντὶ νὰ πίπτῃ ὡς κόνις, κατῆρχετο πυκνὴ καὶ παχύα.

Μετὰ τινὰ λεπτὰ ἡ ὁδὸς ἐκαλύπτετο ὑπὸ βαθείας στιβάδος χιόνος, καὶ ἀψόφως ἐβαδίζομεν ἐπ' αὐτῆς.

Ἐνίστε ἐβλεπον τὸν κύριόν μου στρέφοντα τὰ

βλέμματα πρὸς τ' ἀριστερά, ὡς ἂν τι ἐζήτει ἐκεῖ. Ἀλλ' ἐκεῖ τὸ μόνον θ' ἐφαίνετο ἦν εὐρεῖα ἐκτασις ἀδενδρος, διότι κατὰ τὸ πρόλαβιν ἔαρ εἶχον κοπῆ τὰ μεγάλα δένδρα αὐτῆς, τῶν δὲ νέων δενδρυλλίων οἱ κορμοὶ ἐκάμπτοντο ὑπὸ τὸ βάρος τῆς χιόνος.

Τί ἠλπίζε νὰ εὔρη εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο;

Τὸ κατ' ἐμὲ ἐβλεπὸν μόνον ἐμπρὸς μου εἰς τὴν ὁδὸν, ὅσον μακρὰν ἠδύνατο νὰ ἐκπαθῇ τὸ βλέμμα μου, ἐξετάζων ἂν τὸ δάσος αὐτὸ δὲν θὰ εἶχε τέλος καὶ ἀνοικίαν δὲν θ' ἀνεκαλύπτομεν.

Ἀλλ' ἀπόνοια ἦτον τὸ νὰ ζητῶ νὰ διασχίσω διὰ τοῦ βλέματος τὸν λευκὸν ἐκεῖνον καταβράκτην. Εἰς ὀλίγων μέτρων ἀπόστασιν συνεχέοντο τ' ἀντικείμενα, καὶ οὐδὲν ἕτερον ἐβλέπομεν εἰμὴ τὴν χιόνα πίπτουσαν εἰς νιφάδας ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον συχνὰς, περιβάλλουσαν ἡμᾶς ὡς εἰς τὰ ἄμματα ἀπεράντου λευκοῦ δικτύου.

Εὐάρεστος δὲν ἦτον ἡ θέσις μας· ἐγὼ δὲ ποτὲ δὲν εἶχον ἰδεῖ τὴν χιόνα πίπτουσαν, οὔτε ἀκόμη ὦν ἐντὸς κλειστοῦ παραθύρου καὶ θερμοῦ δωματίου, χωρὶς νὰ αἰσθάνωμαι ἀόριστόν τινα βαρυθυμίαν· ἀλλὰ τώρα ἔλεγον προσέτι κατ' ἐμαυτὸν ὅτι πολὺ ἀκόμη πρέπει ν' ἀπείχε τὸ θερμὸν δωμάτιον.

Ἀνάγκη ὅμως ἦτον νὰ προχωρῶμεν καὶ νὰ μὴ ἀποθάρρυνόμεθα, διότι οἱ πόδες μας ἐβυθίζοντο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὴν χιόνα, ἀναβαίνουσαν ἤδη μέχρι τῶν γονάτων μας, καὶ διότι τὸ βάρος τὸ πιέζον τοὺς πῖλους μας κῦζανεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον.

Ἄφνης εἶδον τὸν Βιτάλην ἐκτείνοντα τὴν χεῖρα πρὸς τ' ἀριστερά, ὡς ἵνα ἐλκύσῃ τὴν προσοχὴν μου. Τότε ἀπέβλεψα πρὸς ἐκεῖ, καὶ μοὶ ἐφάνη ὡς ἂν ἐβλεπον συγκεχυμένους εἰς τὴν ἀδενδρον ἐκτασιν καλύβην ἐκ κλάδων πεπλεγμένην καὶ ὑπὸ χιόνος κεκαλυμμένην.

Ἐξήγησιν δὲ δὲν ἐζήτησα, ἐννοῶν ὅτι ὁ κύριός μου δὲν μοὶ εἰδείξε τὴν καλύβην ἐκεῖνην ἵνα θαυμάσω τὴν καλλιτεχνικὴν ἐντύπωσιν ἣν ἀπέτελει εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην, ἀλλ' ἐπρόκειτο νὰ εὐρωμεν τὸν δρόμον ὅστις νὰ μᾶς φέρῃ εἰς τὴν καλύβην.

Εὐκόλον ὅμως δὲν ἦτον, διότι τόσον βαθεῖα ἦτον ἡ χιὼν, ὥστε ἐκρυπτε πᾶν ἴχνος ὁδοῦ ἢ ἀτραποῦ. Ἀλλὰ κατὰ τὸ τέλος τῆς ἀνοικτῆς ἐκτάσεως, ἐκεῖ ὅπου πάλιν ἤρχιζον τὰ μεγάλα δένδρα, μοὶ ἐφάνη ὅτι ἡ τάφρος ἢ παρὰ τὴν μεγάλην ὁδὸν δὲν ἦτον κοίλη· ἐξ οὗ ὑπέθεσα ὅτι ἐκεῖ ἤρχιζεν ἡ ἀτραπὸς ἢ πρὸς τὴν καλύβην.

Ἦτον δ' αὕτη κατεσκευασμένη ἐκ σεσωρευμένων φρυγάνων καὶ θάμνων συνδεδεμένων καὶ κλάδοι ἦσαν ἐβρίμενοι ἐπ' αὐτῶν ἐν εἰδει στέγης. Ἦσαν ὅμως οἱ κλάδοι οὗτοι τοσοῦτον πυκνῶς συνδεδεμένοι, ὥστε ἡ χιὼν δὲν διήρχετο δι' αὐτῶν.

Ὅπως δὴ ποτε ἦτον καταφύγιον τοῦτο ἀξι-
ζον οἰκίαν. Ζωηρότεροι ἡμῶν καὶ περισσότερον σπουδὴν
ἔχοντες οἱ κύνες, εἰσῆλθον πρῶτοι εἰς τὴν κα-
λύβην, καὶ ἐκυλίοντο εἰς τὸ ξηρὸν ἔδαφος, εἰς
τὴν σκόνιν, χαρμῶσυνως γαυγίζοντες.
Δὲν ἦτον δὲ καὶ ἡ ἡμετέρα εὐχαρίστησις μι-
κροτέρα τῆς ἐδικῆς των, ἀλλὰ δὲν τὴν ἐξεφρά-
ζομεν κυλιόμενοι εἰς τὴν σκόνιν, ὅσον καὶ ἂν
θάμας ἦτον τοῦτο ὠφέλιμον ὅπως μᾶς στεγνώσῃ.
— Τὸ ὑπέθετον, εἶπεν ὁ Βιτάλης, ὅτι ἐδῶ,
ὅπου νεωστὶ ἐκόπησαν καὶ ἐπωλήθησαν δένδρα, ἐ-
πρεπε νὰ ὑπάρχῃ καλύβη ξυλοκόπου. Τώρα ἀς
χιονίζῃ.
— Ἀς χιονίζῃ! ἐπανέλαβον προκλητικῶς
καὶ ἐγώ.
— Καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὴν θύραν, ἡ ὁρθότερον
πρὸς τὸ ἀνοιγμα τῆς καλύβης, — διότι δὲν εἴ-
χεν οὔτε θύραν οὔτε παράθυρον, — νὰ τινάξω τὴν
χιονά ἀπὸ τοῦ ἐνδύμα καὶ τὸν πῖλόν μου, χω-
ρίς νὰ βρέξω τῆς νέας ἡμῶν κατοικίας τὸ ἔδα-
φος.
Ἦτον δὲ ἀφελεστάτη ἡ κατοικία αὕτη, οὐ
μόνον κατὰ τὴν κατασκευὴν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰ
ἐπιπλα, συνιστάμενα εἰς ἐν ἐδάσιον ἐκ χρώμα-
τος, καὶ εἰς τινὰς πέτρας αἰτίνες ὡς καθίσματα
ἐχρησίμευον. Ἀλλὰ τὸ πολυτιμότερον ἔτι δι'
ἡμᾶς, εἰς ἀς περιστάσεις διετελοῦμεν, ἦσαν πέν-
τε ἢ ἕξ πλίνθοι κατὰ γῆς εἰς μίαν τῶν γωνιῶν
ἠπλωμένοι καὶ ἀποτελοῦσαι τὴν ἐστίαν.
Φωτιά! Ἡμπορούσαμεν ν' ἀνάψωμεν φωτιά!
Ἀληθὲς εἶναι ὅτι διὰ φωτιά δὲν ἀρκεῖ μόνον
ἐστία, ἀλλὰ χρειάζονται καὶ ξύλα νὰ ῥιφθῶσιν
εἰς τὴν ἐστίαν.
Ἄλλ' εἰς οἰκίαν ὡς τὴν ἡμετέραν τὰ ξύλα
δὲν ἦσαν δυσεύρετα, καὶ ἐδυνάμεθα νὰ τὰ προμη-
θευθῶμεν ἐκ τῶν τοίχων ἢ ἐκ τῆς στέγης, δη-
λαδὴ ν' ἀποσπῶμεν κλάδους, θάμνους καὶ φρύ-
γανα, ἀλλὰ νὰ τ' ἀποσπῶμεν ἐκ διαφόρων με-
ρῶν, ἵνα μὴ διακινδυνεύσωμεν τῆς οἰκίας τὴν
στερεότητα.
Τοῦτο καὶ ἐγένετο τάχιστα, καὶ μετ' ὀλίγον
λαμπρὸν πῦρ χαρμῶσυνως ἐσπινθηροβάλει ἐπὶ τῆς
ἡμετέρας ἐστίας.
ὦ! τί πῦρ! τί καλὸν πῦρ!
Ἀληθὲς εἶναι ὅτι δὲν ἔκαιε χωρὶς καπνοῦ,
καὶ ὅτι ὁ καπνός, μὴ ἐξερχόμενος διὰ καπνοδό-
χης, ἐξεχέτο εἰς ὅλον τὸ δωμάτιον. Πλὴν τί
πρὸς τοῦτο. Ἡμεῖς φλόγα, ἡμεῖς θερμὴν ἠθέ-
λομεν.
Ἐν τῷ δ' ἐγὼ, πρηνὴς ἐπὶ τῶν δύο χειρῶν μου
καίμενος, ἐφύσων τὸ πῦρ, οἱ κύνες εἶχον περι-
καθίσει εἰς τὴν ἐστίαν σοβαρῶς ἐπὶ τῶν ὀπισθίων
ποδῶν, καὶ τὸν τράχηλον τείνοντες, παρουσία-
ζον εἰς τῆς φλογὸς τὰς ἀκτίνας τὴν βεβρηγμέ-
νην καὶ κατεψυγμένην κοιλίαν των.
Μετ' οὐ πολὺ καὶ ὁ Καρδούλης, διανοίξας τὸν

ἐπεινύτην τοῦ κυρίου του, καὶ μετὰ προφυλά-
ξεων προτείνας τὴν μύτην, ἠρεύνησε πού εὐρί-
σκετο. Εὐχαρίστηθεις δ' ἐκ τοῦ ἀπατελέσματος
τῆς ἐρεύνης, ἐπήδησε διὰ μιᾶς κατὰ γῆς, καὶ
τὴν ἀρίστην θέσιν ἐνώπιον τοῦ πυρός καταλα-
βῶν, ἐξέτεινε πρὸς τὴν φλόγα τὰς δύο μικρὰς
χειρὰς του, αἰτίνες ἐτρέμον.

Ἀσφαλεῖς λοιπὸν ἡμεθεῖς ἦδη ὅτι ἐκ ψύχους
δὲν θ' ἀπεθνήσκομεν· ἀλλὰ τῆς πείνης τὸ ζή-
τημα δὲν ἦτον λελυμένον.

Ἰπὸ τὴν φιλιξενον ταύτην στέγην οὔτε ἀρ-
των ἀποθήκη ὑπῆρχεν, οὔτε μαγειρεῖον μετὰ
συρίζοντων λεβήτων.

Βύτουως ὅμως ὁ κύριος ἡμῶν ἦτον ἀνὴρ προ-
μηθεὺς καὶ πεπειραμένος. Τὸ πρῶτ, πρὶν ἐγὼ ἐ-
ξυπνήσω, εἶχεν ἐτοιμάσει τὰ ἐφόδια τῆς ὀδοι-
πορίας, τεμάχιον ἄρτου, καὶ ὀλίγον τυρόν. Ἀλλὰ
περίστασις δὲν ἦτον τότε διὰ πολλὰς ἀξιώσεις
γαστρονομικὰς· δι' ὅ καὶ ὅτε εἶδομεν τὸν ἄρτον,
κοινὴ εὐχαρίστησις ἐξεφράσθη ὑπ' ἡμῶν.

Δυστυχῶς αἱ μερίδες μεγάλα δὲν ἦσαν, καὶ
τὸ κατ' ἐμὲ οἰκτρῶς ἐψεύσθησαν αἱ ἐλπίδες μου·
διότι ἀντὶ ὀλοκλήρων τῶν μερίδων, ὁ κύριός μας
μᾶς ἔδωκε μόνον τὰς ἡμισείας.

— Δὲν γνωρίζω τὸν δρόμον, εἶπεν ἀπαντῶν
εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ βλέμματός μου, καὶ δὲν ἠ-
ξούρω ἂν ἐντευθῆν μέχρι Τρωάδας θὰ εὐρωμεν ζε-
νοδοχεῖον ὅπου νὰ φάγωμεν. Προσέτι δὲν γνω-
ρίζω οὔτε τοῦτο τὸ δάσος. Ἡξούρω μόνον ὅτι
ἡ χώρα αὕτη εἶναι πολυδένδρος, καὶ ὅτι ἀπέ-
ραντα δάση διαδέχονται ἀλλήλα ἐν αὐτῇ, τὰ
τῆς Καούρκης, τῆς Ῥυμιλλίας, τῆς Ὀθης, τῆς
Ἐμόντης. Ἴσως πολλὰς ὥρας ἀπέχομεν ἀπὸ πά-
σης κατοικίας. Ἴσως ἐπὶ πολὺ θὰ μείνωμεν κα-
θειρημένοι εἰς τὴν καλύβην ταύτην. Πρέπει νὰ
φυλάξωμεν ζωοτροφίας καὶ διὰ τὸ γεῦμα.

Οὔτοι ἦσαν εὐκατάληπτοι λόγοι δι' ἐμὲ, ἀλλὰ
δὲν ἐπεισαν ποσῶς τοὺς κύνας. Οὔτοι βλέποντες
τὸν ἄρτον νὰ ἐναποτίθεται πάλιν εἰς τὸν σάκ-
κον, ἐν τῷ μόνον εἶχον φάγει, ἐξέτειναν τὸν ἐμ-
πρόσθιον πόδα εἰς τὸν κύριόν των, τῷ ἐξυσαν
τὰ γόνατα, καὶ διὰ παντομίμας ἐξέφραζον τὴν
παράκλησιν τοῦ ν' ἀνοιχθῇ ἐκ νέου τὸ σακκίον,
εἰς ὃ προσήλουν ἱκετευτικὰ βλέμματα.

Ἀλλὰ παρακλήσεις, ἀλλὰ θωπεῖται, ὅλα μά-
ταια τὸ σακκίον δὲν ἠνεώχθη.

Ἄλλ' ὅσον λιτὸν καὶ ἂν ἦτον τὸ ἐλαφρὸν τοῦ-
το δεῖπνον, μᾶς εἶχεν ὅμως ἀποδώσει τινὰς δυ-
νάμεις. Ἡμεθεῖς ἦδη ὑπὸ στέγην, ἡ φωτιά μᾶς
ἐγλυκοθερμαίνει, καὶ οὕτως ἐδυνάμεθα νὰ περι-
μείνωμεν μέχρι οὗ ἡ χιὼν παύσῃ.

Τὸ νὰ μείνωμεν εἰς αὐτὴν τὴν καλύβην, δι'
ἐμὲ δὲν ἦτον πολὺ φοβερὸν, καὶ μάλιστα καθ'
ὅσον ἡμῖν πεπεισμένοι ὅτι πολὺ δὲν θὰ μείνω-
μεν καθειρημένοι, ὡς μοι εἶχεν εἰπεῖ ὁ Βιτάλης
δικαιολογῶν τὴν φειδωλίαν του. Ἡ χιὼν δὲν
θὰ ἐπιπτε πάντοτε.

Ἀληθὲς ὅμως ἀφ' ἑτέρου ὅτι οὐδὲν προσημί-
νε τὴν προσεχῆ παύσιν της.

Διὰ τῆς ὀπῆς τῆς καλύβης μας ἐβλέπομεν
πάντοτε τὰς νιφάδας καὶ καπνίζοντα πυκναὶ
καὶ ταχεῖαι· ἐπειδὴ δὲ ἄνεμος δὲν ἔπνεε
πλέον, κατῆρχοντο κατ' εὐθείαν, καὶ μὲν ἐπὶ τῶν
δὲ, καὶ ἄνευ διαλείψεως.

Ὁ οὐρανὸς δὲν ἐφάνετο, καὶ ἡ λάμψις, ἀντὶ
νὰ κατέρχεται ἄνωθεν, ἀνῆρχετο κάτωθεν, ἐκ
τῆς σιληπνῆς συνδόνος ἧτις ἐκάλυπτε τὸ ἔδαφος.

Οἱ κύνες, οἰκειωθέντες μετὰ τῆς βεβιασμέ-
νης ταύτης σταθμύσεως, εἶχον ἀποκαταστηθῆ
πέραν τοῦ πυρός καὶ οἱ τρεῖς, ὁ μὲν στρογγύλως
κατακλινθεῖς, ὁ δὲ ἠπλωμένος ἐπὶ τοῦ πλευροῦ,
ὁ δὲ Κάπης τὴν ῥίνα χώνων εἰς τὴν στάκτην,
καὶ ἐκοιμῶντο.

Τότε μοι ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα καὶ εἰς ἐμὲ νὰ τοὺς
μιμηθῶ. Εἶχον ἐξυπνήσει πολὺ πρῶτ, καὶ πολὺ
εὐκρεστότερον θὰ μοι ἦτον νὰ ὀδοιπορῶ εἰς τὴν
χώραν τῶν ὄνείρων, ἴσως ἐπὶ τοῦ Κέκρου, παρά
νὰ βλέπω αὐτὴν τὴν χιὼνα.

Ἦρσον καιρὸν ἐκοιμήθην, δὲν τὸ ἠξούρω· ἀλ-
λ' ὅτε ἐξύπνησα δὲν ἐχιόνιζε πλέον. Ἡξώ δὲ εἴ-
δον ὅτι πέραν τῆς καλύβης μας εἶχε στήθεσι
πολὺ περισσότερον. Ἄν ἐπρόκειτο ν' ἀναχωρή-
σωμεν, θὰ εἶχον χιὼνα ὑπὲρ τὰ γόνατα.

Τί ὥρα ἦτον; Δὲν ἐδυνάμην νὰ ἐρωτήσω τὸν κύριόν μου, δι-
ότι κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους μῆνας αἱ
πολὺ ὀλίγα εἰσπράξεις δὲν εἶχον ἀναπληρώσει
τὰς δαπάνας τῆς φυλακῆς καὶ τῆς δίκης, ὥστε
εἰς τὴν Διῶνα, διὰ ν' ἀγοράσῃ τὴν προβίαν μου
καὶ ἄλλα τινὰ χρῆσιμα εἰς αὐτὸν καὶ εἰς ἐμὲ,
ἠναγκάσθη νὰ πωλήσῃ τ' ὠρολόγιόν του, τὸ χον-
δρὸν ἀργυροῦν ὠρολόγιον, ἐκεῖνο ἐφ' οὗ εἶχον ἰ-
δεῖ τὸν Κάπην νὰ δεικνύῃ τὴν ὄραν ὅταν ὁ Βι-
τάλης μὲ παρέλαθεν εἰς τὴν συνοδίαν του.

Ἐπρεπε λοιπὸν παρὰ τῆς ἡμέρας νὰ μάθω
ὅτι δὲν ἐδύνατο νὰ μ' εἴπῃ τὸ καλὸν, χονδρὸν
ὠρολόγιον.

Ἀλλὰ καὶ ἐξω οὐδεμίαν ἐδυνάμην νὰ λάβω
ἀπόκρισιν. Κάτω, εἰς τὸ ἔδαφος ἐφαίνετο λευκὴ
μόνον καὶ θαμβοῦσα γραμμὴ ὑπὲρ αὐτὴν, εἰς
τὸν ἀέρα, σκοτεινὴ δμίχλη· εἰς τὸν οὐρανὸν λάμ-
ψις συγκεχυμένη μετὰ τινων κηλίδων ἀκαθάρ-
του κιτρίνου χρώματος ἐνιαχοῦ.

Οὐδὲν ὅμως τούτων δὲν ἐνεδείκνυεν τίς ἦτον
τότε ἡ ὥρα.

Οὐδὲ διὰ τῆς ἀκοῆς δ' ἐμανθάνομεν περισσό-
τερα παρὰ διὰ τῆς ὁράσεως· διότι ἐπεκράτει σι-
ωπὴ ἐντελής, ἣν δὲν ἐτάραττε οὔτε πτηνοῦ φω-
νῆ, οὔτε μαστιγὸς κρότος, οὔτε ἦχος κινουμένης
ἀμάξης. Ποτὲ δὲν ὑπῆρξε νύξ σιωπηλοτέρα τῆς
ἡμέρας ταύτης.

Προσέτι δὲ καὶ ἡ ἀκίνησις ἦτον πληρεστάτη
πέραν ἡμῶν· ἡ χιὼν εἶχεν ἀναχαιτίσει πᾶσαν κί-
νησιν, εἶχεν ἀπολιθώσει τὰ πάντα· ἀπὸ καιροῦ

εἰς καιρὸν μόνον μετὰ μικρὸν τινα ὑπόκωφον κρό-
τον μόλις ἀκούομενον, ἐβλέπομεν ἕνα κλάδον
πεύκης βαρέως κινούμενον· ὑπὸ τὸ βάρος τὸ ἐ-
πικαθήμενον εἰς αὐτὸν ἐκλίνε βαθυκλῆδὸν πρὸς
τὴν γῆν, καὶ ὅταν ἡ κλίσις ἀπέβαινε πολὺ με-
γάλη, ἡ χιὼν ὀλισθαίνουσα ἐπιπτε, καὶ τότε ὁ
κλάδος βιαίως ἀνετινάσσετο, καὶ τὸ βαθύ πρά-
σινον χροῶμα τοῦ φύλλου του ἀνεφαίνετο ἐπὶ τοῦ
λευκοῦ σαβάνου τοῦ περιβάλλοντος τὰ ἄλλα
δένδρα ἀπὸ τῆς κορυφῆς μέχρι τῆς ῥίζης, ὥστε
μακρόθεν ἐνομίζομεν ὅτι βλέπομεν ἐνιαχοῦ σκο-
τεινὴν τρύπαν ἀνοιγομένην ἐντὸς τοῦ σαβάνου.
Ἐντὸ δ' ἔμενον παρὰ τὴν θύραν, ἐκπεπληγμέ-
νος εἰς τὸ θέαμα τοῦτο, ἤκουσα τὸν κύριόν μου
νὰ μὲ φωνάζῃ.

— Ἐπιθυμεῖς μοι εἶπε, ν' ἀναχωρήσωμεν;
— Δὲν ἠξούρω· τίποτε δὲν ἐπιθυμῶ. Θὰ πρά-
ξω ὅ, τι θέλετε νὰ πράξωμεν.

— Ἡ γνώμη μου λοιπὸν εἶναι νὰ μείνωμεν
ἐδῶ, ὅπου τοῦλάχιστον ἔχομεν φωτιά καὶ στέγην.
Ἐσυλλογίσθη δὲ ὅτι ἄρτον δὲν εἶχομεν, ἀλλὰ
τὸν συλλογισμόν μου ἐφύλαξα ἐντὸς μου.

— Νομίζω ὅτι ἡ χιὼν θ' ἀρχίσῃ πάλιν μετ'
ὀλίγον, ἐξηκολούθησεν ὁ Βιτάλης, καὶ δὲν πρέ-
πει νὰ ἐκτεθῶμεν εἰς τὴν ὁδὸν, χωρὶς νὰ ἠξού-
ρωμεν πόσον ἀπέχομεν τινος κατοικίας. Ἡ νύξ
πολὺ εὐάρεστος δὲν θὰ ἦτον ἐν μέσῳ ποιαύτης
χιόνος· καλλίτερον εἶναι ἐδῶ νὰ διανυκτερεύσω-
μεν· τοῦλάχιστον θὰ ἔχωμεν τοὺς πόδας στε-
γνοὺς.

Τοῦ ζητήματος τῆς τροφῆς μένοντος ἐκτὸς
τοῦ προκειμένου, κατὰ τὰ λοιπὰ ἡ ἀπόφασις
αὕτη οὐδὲν εἶχε δι' ἐμὲ τὸ δυσάρεστον. Ἄλλως
τε δὲ, καὶ ἀμέσως ἂν εἶχομεν κινήσει, οὐδὲ ὅπως
ἦτον ἀποδεδειγμένον ὅτι πρὸ τῆς ἐσπέρας θὰ εὐ-
ρίσκομεν ξενοδοχεῖον ὅπου νὰ γευματίσωμεν, ἐν
ὃ ἀναμφισβήτητον ἦτον ὅτι κατὰ πᾶσαν τὴν
ὁδὸν θὰ εἶχομεν στρώμα χιόνος ἀπάτητον, καὶ
ἐπομένως ἐπίπονον καθιστῶν τὴν ὀδοιπορίαν.

Ἀνάγκη μόνον ἦτον νὰ σφίξωμεν τὴν κοιλίαν
μας ἐντὸς τῆς καλύβης. Τίποτε ἄλλο.

Καὶ τοῦτο τῷ ὄντι συνέβη ὅτε εἰς τὸ γεῦμα
ὁ Βιτάλης ἐκοψεν εἰς ἐξ τεμάχια καὶ μᾶς διέ-
νειμε τὸν μένοντα ἄρτον.

Φεῦ! πόσον ὀλίγος ἔμενε, καὶ πόσον ὁ ὀλί-
γος οὗτος ταχέως κατεβροχθίσθη, ἂν καὶ τὸν ἐ-
τρώγομεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἵνα παρατείνωμεν
τὴν ἐστίασιν!

Ὅτε δ' ἐτελειώσε τὸ πτωχὸν καὶ βραχὺ γεῦμα
τοῦτο, ἐνομίζον ὅτι οἱ κύνες θὰ ἤρχίζον πάλιν
τὰ κινήματά των τὰ μετὰ τὸ ἀρίστον τῆς αὐ-
γῆς, διότι προφανὲς ἦτον ὅτι πολὺ ἀκόμη ἐ-
πείνων· ἀλλὰ παντάπασιν· καὶ εἶδον καὶ τότε
πάλιν πόσον ὀξεῖα ἦτον ἡ νοσησύνη των.

Ὅτε ὁ κύριος ἡμῶν ἐναπέθεσε τὴν μάχαιράν
του εἰς τὸ θυλάκιον τῆς περισκελίδος του, ὅπερ
ἐνέφαιεν ὅτι τὸ συμπίσιον εἶχε τελειώσει, ὁ

Κάπης ἠγέρθη, καὶ νεύσας διὰ τῆς κεφαλῆς καὶ πρὸς τοὺς δύο συντρόφους του, ἐπῆγε καὶ ἐμύρισε τὸ σακκίον τὰ συνήθως τὴν τροφὴν περιέχον· συγχρόνως δ' ἔθηκεν ἐλαφρῶς καὶ τὸν πόδα ἐπ' αὐτὸ, ὡς ἵνα τὸ ψιλαφήσῃ. Ἐκ τῆς διπλῆς δὲ ταύτης ἐξετάσεως πεισθεὶς ὅτι δὲν ὑπῆρχον πλέον τρόφιμα ἐν αὐτῷ, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν θέσιν του παρὰ τὴν ἐστίαν, καὶ ἀφ' οὗ ἐκ νέου ἔνευσε πρὸς τὴν Δόλσην καὶ τὸν Ζερβίνον, ἐξηπλώθη ἐκεῖ ἐκπέμπων σναγαμὸν ἐγκαρτερήσεως.

— Δὲν ὑπάρχει πλέον τίποτε. Περιττὸν νὰ ζητῶμεν.

Ἡ σκέψις αὕτη ἐξεφράζετο καθαρώτατα, ὡς ἂν εἶχεν ἐκφωνηθῆ δι' ἐνάρθρου λόγου. Καὶ οἱ σύντροφοί του δὲ, ἔννοούντες ταύτην τὴν γλῶσσαν, ἠπλώθησαν καὶ αὐτοὶ πλησίον τῆς φωτίας, τὸν αὐτὸν ἐκπέμπαντες σναγαμὸν· ἀλλ' ὁ τοῦ Ζερβίνου δὲν ἐξέφραζε καρτερίαν, διότι ὁ Ζερβίνος διεκρίνετο οὐ μόνον διὰ μεγάλης ὀρέξεως, ἀλλὰ καὶ διὰ πολλῆς λαιμαργίας, καὶ ἡ θυσία αὕτη ἦτον δι' αὐτὸν πολὺ ἐπαισθητοτέρα ἢ διὰ πάντα ἄλλον.

Ἡ χιών εἶχεν ἤδη καὶ πάλιν πρὸ πολλοῦ ἀρχίσει, καὶ ἔπιπτε μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιμονῆς. Ἀπὸ ὄρας εἰς ὄραν ἐβλέπομεν τὰς στιβάδας ἅς ἐσώρευεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀνερχομένας παρὰ τὰς νέας παραφυάδας, ὧν αἱ κορυφαὶ μόναι ἔτι ἐφαίνοντο ὑπὲρ τὴν λευκὴν πλημμυρίδα, μέχρις οὗ καὶ αὐταὶ καταποντισθῶσι.

Ἄλλ' ὅτε τὸ γεῦμά μας ἐτελείωσεν, ἠρχίσασμεν συγκεχυμένως μόνον νὰ βλέπωμεν τὰ ἐκτὸς τῆς καλύβης, διότι κατὰ τὴν ζοφώδη ταύτην ἡμέραν τὸ σκότος τῆς νυκτὸς εἶχε ταχέως ἀπέλθει.

Δὲν ἔπαυσε δ' ἡ νύξ τὴν χιόνα, ἥτις ἐκ τοῦ μέλανος οὐρανοῦ ἐξηκολούθησε πίπτουσα εἰς τὴν λευκὴν γῆν κατὰ παχείας νιφάδας.

Ἐπειδὴ δ' ἐκεῖ ἐμέλλομεν νὰ διανυκτερεύσωμεν, τὸ καλῆτερον ἦτον νὰ κοιμηθῶμεν ὅσον τάχιον. Ἐμμύθησαν ἐπομένως τοὺς κύνας, καὶ τυλιχθεὶς εἰς τὴν προβιάν μου, ἦν εἰς τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας εἶχον στεγνώσει εἰς τὴν φωτίαν, ἠπλώθη παρὰ τὴν ἐστίαν, καὶ ὡς προσκεφάλαιον ἔλαβον λεῖόν τινα λίθον ἐκεῖ εὐρισκόμενον.

— Κοιμοῦ, μοὶ εἶπεν ὁ Βιτάλης· θὰ σ' ἐξυπνήσω ὅταν θὰ θελήσω νὰ κοιμηθῶ κ' ἐγὼ, διότι ἂν καὶ οὐδὲν ἔχομεν νὰ φοβώμεθα εἰς τὴν καλύβην ταύτην παρὰ θηρίων ἢ παρ' ἀνθρώπων, ἀνάγκη εἶναι ὁ εἰς ἐξ ἡμῶν ν' ἀγρυπνῇ πάντοτε καὶ νὰ διατηρῇ τὴν φωτίαν. Πρέπει νὰ προφυλαχθῶμεν ἀπὸ τοῦ κρούου. Δύναται νὰ γίνῃ δριμύ ἂν παύσῃ νὰ χιονίζῃ.

Χωρὶς δευτέρας προτροπῆς, ἀπεκοιμήθη ἀμέσως.

Ὅτε δὲ μεξέυπνησεν ὁ κύριός μου, ἡ νύξ πρόπει νὰ ἦτον ἱκανῶς προκεχωρημένη· τοῦλάχιστον αὐτῷ μοὶ ἐφαίνετο. Ἡ χιών δὲν ἐπι-

πτε πλέον, ἢ δὲ φωτιά ἡμῶν ἔκαιε πάντοτε.

— Τώρα ἡ σειρά σου, μοὶ εἶπεν ὁ Βιτάλης· Ἄρκει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ προσθέτῃς ξύλα εἰς τὴν ἐστίαν. Βλέπεις ὅτι σοὶ τὰ ἡτοίμασα.

Τῷ ὄντι δὲ σωρὸς φρυγάνων ἔκειτο πλησίον μου, διότι ὁ κύριός μου, ἔχων τὸν ὕπνον πολὺ ἐμοῦ ἐλαφρότερον, δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἐξυπνῶ. Ἀποσπῶν ξύλον ἀπὸ τοῦ τοίχου τῆς καλύβης, ὁσάκις εἶχον ἀνάγκη, καὶ μοὶ εἶχεν ἐτοιμάσει τὸν σωρὸν ἐκεῖνον, ὅπως ἄνευ κρότου λαμβάνω τὰ φρύγανα.

Φρόνιμος ἦτον βεβαίως ἡ πρόνοια, ἀλλὰ δὲν ἀπέβη, φεῦ! κατὰ τοῦ Βιτάλη τὰς προσδοκίας.

Βλέπων ὅτι ἡμῖν ἐξυπνος καὶ ἔτοιμος ν' ἀναδεχθῶ τὴν φρουρήσιν, ἐξηπλώθη αὐτὸς πλησίον τοῦ πυρὸς, ἔχων τὸν Καρδούλην παρὰ τὸ σῶμά του, τετυλιγμένον εἰς κάλυμμα, καὶ μετ' ὀλίγον ἡ ἀναπνοή του, ἠχηρότερα καὶ ὀμαλωτέρα ἀκουομένη, μοὶ ἀνήγγειλεν ὅτι εἶχεν ἀποκοιμηθῆ.

Τότε ἠγέρθη, καὶ ἀφόφως, ἀκροποδητή, ἐπῆγα πρὸς τὴν θύραν νὰ ἰδῶ τί γίνεται ἔξω.

Ἡ χιών εἶχε καλύψει τὰ πάντα, τὰ χόρτα, τοὺς θάμνους, τὰς παραφυάδας, τὰ δένδρα. Ἔως οὗ τὸ βλέμμα ἐξεστεινέτο, ἔβλεπε σινδόνην ἀνώμαλον, ἀλλὰ πανταγοῦ λευκὴν. Ὁ οὐρανὸς ἦτον κατὰστερος· καὶ ἐστιλθὸν μὲν οἱ ἀστέρες, ἀλλὰ μόνον ἐκ τῆς χιόνος προήρχετο ἡ ὠχρὰ λάμψις ἥτις τὰ περὶξ ἐφώτιζε. Τὸ ψῦχος εἶχεν αὐξήσει, καὶ παγετὸς πρόπει νὰ ὑπῆρχεν ἔξω, διότι παγετώδης εἰσῆρχετο ὁ ἀῆρ εἰς τὴν καλύβην. Εἰς τὴν πένθιμον σιωπὴν τῆς νυκτὸς ἠκούοντο ἐνίοτε τρυγμοὶ ἀποδεικνύοντες ὅτι ἐπάγωνε τῆς χιόνος ἡ ἐπιφάνεια.

Εὐτυχεῖς τῷ ὄντι ἡμεθα ὅτι ἀπνηθήσαμεν τὴν καλύβην ἐκείνην· διότι τί θὰ ἐγινόμεθα ἐν μέσῳ τοῦ δάσους, εἰς τὴν χιόνα καὶ εἰς τόσον ψῦχος;

Ὅσον ἀθορόβως καὶ ἂν ἠγέρθη, ἐξέυπνησα ὁμῶς τοὺς κύνας, καὶ ὁ Ζερβίνος ἠγέρθη καὶ ἦλθε μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν θύραν. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἔβλεπε δι' ὀφθαλμῶν ὡς τοὺς ἐδικούς μου τὴν λαμπρότητα τῆς χιονώδους ταύτης νυκτὸς, ἐβαρύνθη ταχέως καὶ ἠθέλησε νὰ ἐξέλθῃ.

Ἀλλὰ διὰ τῆς χειρὸς τὸν διέταξα νὰ ἐπιστρέψῃ. Τί ἰδέα νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὸ ψῦχος ἐκεῖνο! Δὲν ἦτον καλῆτερον νὰ μείνῃ πλησίον τῆς φωτίας παρὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ περιφέρηται; Καὶ ὑπήκουσε μὲν, ἀλλὰ κατεκλίνθη ἔχων τὴν μύτην ἐστραμμένην πρὸς τὴν θύραν, ὡς κύων ἐπίμονος, μὴ παραιτούμενος τῆς ἰδέας του.

Ἐμμεῖνα δ' ὀλίγας στιγμὰς ἔτι θεωρῶν τὴν χιόνα· διότι ἂν καὶ τὸ θέαμα τοῦτο ἐπλήρου τὴν καρδίαν μου ἀορίστου βαρυθυμίας, εὐρισκὸν ὁμῶς εὐχαρίστησίν τινα εἰς τὴν θῆαν ἐκεῖνην. Μοὶ ἤρχετο νὰ κλαύσω· καὶ ὅσον εὐκολὸν καὶ ἂν μοὶ ἦτον νὰ μὴ τὴν βλέπω πλέον, νὰ κλείσω

τοὺς ὀφθαλμούς, ἢ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν θέσιν μου, δὲν μετεκινούμην ὁμῶς διόλου.

Τέλος ἐπλησίασα πάλιν εἰς τὴν φωτίαν, καὶ ἀφ' οὗ προσέθηκα τρία ἢ τέσσαρα ξύλα, σταυρώσας αὐτὰ ἐπ' ἀλλήλων, ἐνόμισα ὅτι ἐδυνάμην νὰ καθίσω ἀκινδύνως ἐπὶ τοῦ λίθου ὅστις μοὶ εἶχε χρησιμεύσει εἰς προσκεφάλαιον.

Ὁ κύριός μου ἐκοιμᾶτο ἡσύχως· οἱ κύνες καὶ ὁ Καρδούλης ἐκαμῶντο ἐπίσης, καὶ ἐκ τῆς ἐστίας, ἥτις εἶχεν ἀναζωογονηθῆ, ἀνέθρωσκον ὠραιαὶ φλόγες, ἀναβιβάζουσαι μέχρι τῆς στέγης τὰς γλώσσας των, καὶ ἐκπέμπουσαι λαμπροὺς σπινθήρας, οἵτινες καὶ μόνον διέκοπτον τὴν σιγὴν.

Ἐπὶ πολὺν χρόνον διεσκεδάζον βλέπων τοὺς σπινθήρας τούτους· βαθμηδὸν ὁμῶς ὁ κάματος μὲ κατέλαβε καὶ μ' ἀπενάρκωσε χωρὶς νὰ τὸ αἰσθανθῶ.

Ἄν εἶχον ν' ἀσχολῶμαι εἰς τὸ νὰ προμηθεύω ξύλα, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐγειρωμαι, θὰ περιεπάτουν εἰς τὴν καλύβην, καὶ οὕτω θὰ ἔμενον ἐξυπνος· ἀλλὰ καθήμενος, μόνον κίνημα ἔχων νὰ κάμνω τὸ νὰ ἐκτείνω τὴν χεῖρα ἵνα λαμβάνω τοὺς κλάδους καὶ τοὺς ῥίπτω εἰς τὴν φωτίαν, ἐνέδωκα εἰς τὸν ὕπνον ὅστις μ' ἐκυρίευε, καὶ νομίζων ὅτι ἡμῖν ἐξυπνος, ἀπεκοιμήθη.

Αἶφνης ἀπεσπάσθη τοῦ ὕπνου μου ὑπὸ ματιώδους γαυγίσματος.

Ἦτον σκότος. Εἶχον βεβαίως κοιμηθῆ πολλὴν ὥραν. Τὸ πῦρ εἶχε σβύσει, ἢ τοῦλάχιστον δὲν ἀνέδιδε φλόγας αἵτινες νὰ φωτιάζωσι τὸ ἐμβαδὸν τῆς καλύβης.

Αἱ ὕλακαὶ ἐξηκολούθουν, καὶ ἀνεγνώριζον τὴν φωνὴν τοῦ Κάπης· ἀλλὰ περιεργον! Οὐτε ἡ Δόλση οὔτε ὁ Ζερβίνος δὲν ἀπῆντων εἰς τὴν φωνὴν τοῦ συντρόφου των.

— Αἶ, λοιπὸν τί; ἀνέκραξεν ὁ Βιτάλης, ἐγειρόμενος καὶ αὐτός. Τί συμβαίνει;

— Δὲν ἤξεύρω.

— Ἄπεκοιμήθη, καὶ ἔσβυσεν ἡ φωτιά.

Ὁ Κάπης εἶχεν ὀρμηθεῖ πρὸς τὴν θύραν, ἀλλὰ δὲν ἔβλεπεν ἐξέλθει, καὶ ἐκεῖθεν ἐγαύγιζε.

Τὴν ἐρώτησιν ἦν ὁ κύριός μου μοὶ ἀπηύθυνεν, αὐτὴν ταύτην ἀπηύθυνον πρὸς ἐμαυτὸν καὶ ἐγώ. Τί συνέβαιεν;

Εἰς τὰς ὕλακας τοῦ Κάπης ἀπῆντησαν δύο ἢ τρεῖς ὠρυγμοὶ θρηνώδεις, εἰς οὓς ἀνεγνώρισα τὴν φωνὴν τῆς Δόλσης. Προήρχοντο δὲ οἱ ὠρυγμοὶ οὗτοι ὀπισθεν τῆς καλύβης, εἰς μικρὰν ἀπόστασιν.

Ἠθέλησα νὰ ἐξέλθω· ἀλλ' ὁ κύριός μου μ' ἐμπόδισε, θέτων τὴν χεῖρά του εἰς τὸν ὦμόν μου.

— Θὲς πρῶτον ξύλα εἰς τὴν φωτίαν, μοὶ διέταξε.

Ἐν ᾧ δ' ὑπήκουον, ἔλαβεν ἐκ τῆς ἐστίας ἐν ἐκ τῶν καιομένων ξύλων, καὶ ἐφύσησεν εἰς αὐτὸν, ἵνα ζωογονήσῃ τὴν ἀπηνθρακωμένην του ἀκραν.

Ἐπειτα δὲ, ἀντὶ νὰ ῥίψῃ τὸ ξύλον τοῦτο παλιν εἰς τὴν ἐστίαν ὅταν τὸ ἄκρον τοῦ ἐγίνεν ἐμρυθρὸν, τὸ ἐκράτησεν εἰς τὴν χεῖρά του.

— Ἄς ὑπάγωμεν νὰ ἰδῶμεν, εἶπε. Περιπάτει ὀπίσω μου! Κάπης, ἐμπρός!

Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἠθέλωμεν νὰ ἐξέλθωμεν, φοβερός ὠρυγμὸς ἐξεφράγη μακρόθεν, καὶ ὁ Κάπης ἐντρομος ἐβίβη μετὰ τῶν ποδῶν μας.

— Εἶναι λύκοι. Ποῦ εἶναι ὁ Ζερβίνος καὶ ἡ Δόλση;

Εἰς τοῦτο δὲν ἤξευρον τί ν' ἀπαντήσω. Βεβαίως οἱ δύο κύνες εἶχον ἐξέλθει ἐν ᾧ ἐκοιμώμην. Ὁ Ζερβίνος εἶχεν ἀναμφιβόλως ἐκτελέσει τὴν πρόθεσιν ἣν εἶχεν ἤδη ἐνδείξει καὶ εἰς ἣν εἶχον ἐναντιωθῆ, ἡ δὲ Δόλση εἶχε συνοδεύσει τὸν σύντροφόν της.

Οἱ λύκοι τοὺς εἶχον ἴσως ἀρπάσει; Μοὶ εἶχε φανῆ ὅτι ὁ τόνος τῆς φωνῆς τοῦ κυρίου μου, ὅτε ἠρώτησε ποῦ εἶναι οἱ κύνες, τοιοῦτον φόβον ἐπρόδιδε.

— Ἄθεε καὶ σὺ ἕνα δαυλὸν, μοὶ εἶπε, καὶ ὑπάγωμεν νὰ τοὺς βοηθήσωμεν.

Εἰς τὸ χωρίον μου εἶχον ἀκούσει φοβεράς διηγήσεις περὶ λύκων· ἀλλὰ στιγμὴν δὲν ἐδίσασα· ἔλαβον εἰς τὴν χεῖρά μου καίον ξύλον, καὶ ἐσπύεσα κατόπιν τοῦ κυρίου μου.

Ὅταν ὁμῶς ἐρθάσαμεν εἰς τὸ ἄδενδρον μέρος, δὲν εἶδομεν οὔτε κύνας οὔτε λύκους.

Εἰς τὴν χιόνα δὲ μόνον ἐφαίνοντο ἴχνη τῶν δύο κυνῶν.

Τὰ ἴχνη ταῦτα ἠκολούθησαμεν, καὶ εὗρομεν ὅτι ἐστρέφοντο περὶ τὴν καλύβην. Ἐπειτα δὲ, εἰς τινα ἀπόστασιν, διεκρίνετο εἰς τὸ σκότος διάστημα καθ' ὃ ἡ χιών εἶχε πατηθῆ, ὡς ἂν ζῶα εἶχον κυλισθῆ εἰς αὐτήν.

— Ζήτει, ζήτει, Κάπης, ἔλεγεν ὁ κύριός μου, καὶ ἐσφύριζε συγχρόνως ἵνα καλέσῃ τὴν Δόλσην καὶ τὸν Ζερβίνον.

Ἄλλ' οὐδεμίαν ὕλακὴν δὲν τῷ ἀπεκρίνετο, οὐδεὶς ἦχος δὲν ἐτάραττε τὴν πένθιμον τοῦ δάσους σιγὴν, καὶ ὁ Κάπης, ἀντὶ νὰ ζητῇ, καθὼς διατάττετο, ἐγίνετο εἰς τοὺς πόδας μας, προφανῆ δίδων δείγματα ἀνησυχίας καὶ τρόμου, ἐκεῖνος δὲ συνήθως τοσοῦτον εὐπειθῆς καὶ τοσοῦτον γενναῖος.

Ἡ ἀντανάκλασις τῆς χιόνος δὲν ἔλαμπεν ἀρκοῦντως ὥστε νὰ βλέπωμεν εἰς τὸ σκότος· καὶ νὰ δυνάμεθα νὰ παρακολουθήσωμεν τὰ ἴχνη. Εἰς μικρὰν ἀπόστασιν, τεθαμβωμένον τὸ βλέμμα, ἐσβέτετο εἰς σκότος συγκεχυμένον.

Ἐκ δευτέρου δ' ἐσφύριζεν ὁ Βιτάλης, καὶ διέσχυρᾶς φωνῆς ἐκάλεσε τὴν Δόλσην καὶ τὸν Ζερβίνον.

Καὶ ἠκρασθημεν, ἀλλ' ἡ σιωπὴ ἐξηκολούθει.

Ἡ καρδία μου συνεστάλη.

Ὁ δυστυχὴς Ζερβίνος! ἡ ταλαίπωρος Δόλση!

Ὁ Βιτάλης τότε ὠρσε τὸν φόβον ὃν ἠσθανόμην.

— Οί λύκοι τούς ἐπῆραν, εἶπε. Διατί τούς ἀφῆκες νὰ ἐξέλθωσι;

— Ἄ! ναι, διατί; Δὲν εἶχον, φεῦ! τί ν' ἀποκριθῶ.

— Πρέπει νὰ τούς ζητήσωμεν, εἶπον.

Καὶ ἐπέρασα ἐμπρός· ἀλλ' ὁ Βιτάλης μ' ἐμ- ποδίσαι.

— Καὶ ποῦ θέλεις νὰ τούς ζητήσης; εἶπε.

— Δὲν ἤξεύρω παντοῦ.

— Πῶς νὰ εὑρωμεν ποῦ νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὸ σκότος καὶ εἰς αὐτὴν τὴν χιόνα;

— Καὶ τῶ ὄντι δὲν ἦτον πρᾶγμα εὐκόλον. Χιόνα εἶχομεν ὡς ὑπὲρ μέσην τὴν κνήμην, καὶ τὰ δύο ἠθρακωμένα μας ξύλα δὲν ἐδύναντο νὰ διαλύ- σουν τὸ σκότος.

— Ἄν δὲν ἀπεκρίθησαν εἰς τὴν φωνὴν μου, τοῦτο δηλοῖ ὅτι εἶναι... πολὺ μακρὰν, εἶπε. Δὲν πρέπει δὲ νὰ ἐκτεθῶμεν καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι εἰς τὰς ἐπιθέσεις τῶν λύκων· δὲν ἔχομεν ὄπλα ἀμύνει.

Φοβερόν ἦτον τὸ νὰ ἐγκαταλείψωμεν οὕτω τούς δύο δυστυχεῖς τούτους κύνας, τούς δύο συντρόφους, τούς δύο φίλους μας, φοβερόν δὲ πρὸ πάντων δι' ἐμὲ, διότι ἠσθάνομην βαρύνουσαν ἐπ' ἐμοῦ ὄλην τὴν εὐθύνην τῆς παρεκτροπῆς των.

Ἄν δὲν εἶχον κοιμηθῆ, δὲν ἠθελον ἐξέλθαι.

Ὁ κύριός μου εἶχε διευθυνθῆ πρὸς τὴν καλύ- θην, καὶ τὸν παρεκλούθησα, εἰς πᾶν βῆμα γρέ- φων τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ ἰστάμενος ἵνα ἀκούω. Ἄλλ' οὐδὲν εἶδον πλὴν τῆς χιόνας, οὐδὲν ἤκουσα πλὴν τῶν τρυγμῶν αὐτῆς.

Εἰς τὴν καλύθην δὲ νέον συμβᾶν μᾶς περιέ- μενον. Εἶχον σωρεύσει φρύγανα εἰς τὴν ἐστίαν πρὶν ἢ ἐξέλθωμεν, καὶ αὐτὰ ἀνάψαντα, ἐρρίπτον λαμπρὸν φῶς εἰς πάσας τὰς γωνίας τοῦ δωμα- τίου.

Ἄλλ' εἰς τὸ φῶς τοῦτο οὐδαμῶς εἶδον τὸν Καρδούλην.

Τὸ κάλυμμά του εἶχε μείνει πλησίον τῆς φω- τίας, ἀλλ' ἦτον ἐπίπεδον, καὶ ὁ πίθηξ δὲν ἦτον ὑπ' αὐτό.

Τὸν ἔκραξα τότε, τὸν ἔκραξε καὶ ὁ Βιτάλης· ἀλλὰ δὲν ἐνεφανίσθη.

Τί εἶχε γίνει;

Ὁ Βιτάλης μοι εἶπεν ὅτι, ὅταν ἐξύπνησε, τὸν εἶχεν αἰσθανθῆ πλησίον του. Ἄφ' ὅτου λοι- πὸν ἐξήλθομεν ἐγένετο ἄφαντος;

ἠθέλησεν ἴσως νὰ μᾶς παρακολουθήσῃ;

Λαβόντες δ' ἐκ τῆς ἐστίης τινὰ καίοντα φρύ- γανα, ἐξήλθομεν, κύπτοντες τὸ σῶμα ἐμπρός, τὰ φρύγανα κλίνοντες πρὸς τὸ ἐδαφος, καὶ ζη- τοῦντες εἰς τὴν χιόνα τὰ ἴχνη τοῦ Καρδούλη.

Ἄλλὰ δὲν τὰ εὑρωμεν. Ἀληθὲς ὅμως ὅτι καὶ ἡ διόδος τῶν κυνῶν, καὶ ἡμῶν αἱ συχναὶ δια- θέσεις εἶχον συγχύσει τὰ ἴχνη, ὅχι ὅμως τόσον ὥστε νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν τούς τύ- πους τῶν ποδῶν τοῦ πίθηκος.

Ἐπομένως δὲν εἶχον ἐξέλθαι.

Ἐσῆλθομεν δ' εἰς τὴν καλύθην νὰ ἰδῶμεν μὴ εἶχε κρυβῆ που μεταξὺ τῶν φρυγάνων.

Ἐπὶ μακρὸν δὲ χρόνον ζητήσαντες αὐτὸν, ἐπε- σκέφθημεν δεκάκις τὰ αὐτὰ μέρη, τὰς αὐτὰς γωνίας· ἀνέβην δὲ καὶ εἰς τούς ὄμους τοῦ Βι- τάλη νὰ ἐρευνήσω τούς κλάδους τῆς στέγης ἡμῶν. Ἄλλὰ τὰ πάντα εἰς μάτην.

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἰστάμεθα καὶ τὸν ἐκα- λούμεν. Ἄλλὰ τίποτε, πάντοτε τίποτε.

Ὁ Βιτάλης ἐφαίνετο ἐκτός ἑαυτοῦ, καὶ ἐγὼ ἤμην βαθέως τεθλιμμένος.

Ὁ δυστυχὴς ὁ Καρδούλης!

Ἐπρώτιστα τὸν κύριόν μου ἂν ἐνόμιζεν ὅτι οἱ λύκοι καὶ αὐτὸν τὸν ἐπῆραν.

— Ὅχι, μοι εἶπεν· οἱ λύκοι δὲν θὰ ἐτόλ- μων νὰ ἐμβῶσιν εἰς τὴν καλύθην. Νομίζω ὅτι ὤρμησαν κατὰ τοῦ Ζερβίνου καὶ κατὰ τῆς Δόλσης ὅταν ἐξήλθον. Ἐδῶ ὅμως δὲν ἐμβῆ- καν. Πιθανὸν εἶναι ὅτι ὁ Καρδούλης ἐτρόμαξε καὶ κάπου ἐκρύβη ἐν ᾧ ἤμεθα ἐξῶ. Τοῦτο πρὸ πάντων μὲ ἀνησυγεῖ δι' αὐτὸν, διότι εἰς τὸν ἄθλιον αὐτὸν καιρὸν θὰ κρυώσῃ, καὶ τὸ κρυο- λόγημα θὰ τῶ ἦτον θανατηφόρον.

— Τότε ἂς ἐρευνήσωμεν πάλιν.

Καὶ ἤρχισαμεν τὰς ἐρεῦνας ἡμῶν ἐκ νέου· ἀλλ' οὐδὲ τότε ἐπιτυχεστέρα δὲν ὑπῆρξαν.

— Πρέπει νὰ περιμενῶμεν νὰ ἐξημερώσῃ, εἶ- πεν ὁ Βιτάλης.

— Πότε θὰ ἐξημερώσῃ;

— Μετὰ δύο ἢ τρεῖς ὥρας, νομίζω.

Καὶ ἐκάθησεν ἐμπρός τῆς φωτίας, κλίνων τὴν κεφαλὴν μεταξὺ τῶν δύο χειρῶν του.

Ἐγὼ δὲ δὲν ἐτόλμων νὰ τὸν ταραξῶ, καὶ ἔ- μενον ἀκίνητος πλησίον του, μόνον δὲ φρύγανα ἐνίοτε προσθέτων εἰς τὴν φωτίαν. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἠγείρετο καὶ ἐπήγαινε μέχρι τῆς θύ- ρας· ἐθεώρει δὲ τὸν οὐρανόν, καὶ ἐκλινε τὸ ὄψ' ν' ἀκούσῃ, μεθ' ὃ ἐπανήρχετο εἰς τὴν θέσιν του πάλιν.

Μοὶ ἐφαίνετο ὅτι θὰ ἐπροτίμων ἂν μ' ἐπέ- κληττε, παρὰ νὰ τὸν βλέπω οὕτω κατηρῆ καὶ καταβεβλημένον.

Αἱ τρεῖς ὥραι ἂς εἶπε διήλθον μετ' ἀπεπι- στικῆς βραδύτητος. Ἐφαίνετο ὡς ἂν ἡ νύξ ἐκεί- νη θὰ ἦτον ἀτελεύτητος.

Ἐν τούτοις τὰ ἄστρα ὠχρίασαν, ὁ οὐρανὸς ἐλευκάνθη· ἡ αὐγὴ διεγέλα, καὶ μετ' ὀλίγον θὰ ἤρχετο ἡ ἡμέρα.

Ἄλλὰ μετὰ τῆς ἡμέρας ἠῆζανε καὶ τὸ ψῦχος, καὶ ὁ διὰ τῆς θύρας εἰσερχόμενος ἀήρ ἦτον πα- γετώδης.

Ἄν ἀνευρίσκομεν τὸν Καρδούλην, θὰ εἶχ' ἀ- κόμη;

Ἄλλὰ καὶ τινὰ πιθανὴν ἐλπίδα εἶχομεν νὰ τὸν εὑρωμεν!

Προσέτι τίς ἤξευρεν ἂν ἡ ἡμέρα δὲν θὰ μᾶς ἔφερε καὶ πάλιν χιόνα;

Καὶ τότε πῶς νὰ τὸν ζητήσωμεν;

Εὐτυχῶς ὅμως χιόνα δὲν ἔφερε· καὶ ὁ οὐρα- νός, ἀντὶ νὰ συγκαλυφθῆ ὡς τὴν προτεραίαν, ἐπληρώθη λάμψεως βοδόχρου, ἧτις προήγγελλεν αἰθρίαν.

Ἄμα δὲ τὸ ψυχρὸν φῶς τῆς αὐγῆς ἐδωκεν εἰς τούς θάμνους καὶ εἰς τὰ δένδρα τ' ἀληθῆ· αὐ- τῶν σχήματα, ἀμέσως ἐξήλθομεν. Ὁ Βιτάλης ἐπῆρεν ὡς ὄπλον ἰσχυρὰν βάρβδον, καὶ ὁμοίαν ἐπῆρα κ' ἐγὼ.

Ὁ Κάπης δὲν ἐφαίνετο πλέον κατεχόμενος ὑπὸ τοῦ τρόμου ὅστις τὸν εἶχε καταλάβει τὴν νύκτα, ἀλλὰ τὸ βλέμμα ἔχων προσηλωμένον εἰς τὸ τοῦ κυρίου του, ἐν νεῦμα περιέμενον ἵνα ὀρ- μήσῃ πρῶτος ἐμπρός.

Ἐν ᾧ δ' ἐζητούμεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ ἴχνη τοῦ Καρδούλη, ὁ Κάπης ὕψωσε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐγαύγισε χαρμωσίμως· τοῦτο δὲ ἐδήλου ὅτι εἰς τὸν ἄερα ἔπρεπε νὰ ζητῶμεν καὶ ὄχι εἰς τὸ ἐ- δαφος.

Καὶ τῶ ὄντι δὲ εἶδομεν ὅτι ἡ χιὼν ἧτις ἐ- κάλυπτε τὴν καλύθην μᾶς εἶχε πολλοῦ πα- τηθῆ μέχρι μεγάλου τινὸς κλάδου κλίνοντος ὑπεράνω τῆς στέγης.

Παρακολουθήσαμεν δὲ διὰ τῶν βλεμμάτων τὸν κλάδον τοῦτον, ἀνῆκοντὰ εἰς μεγάλην δρῦν, καὶ ὄλας εἰς τοῦ δένδρου τὴν κορυφὴν, εἶδομεν εἰς τὴν γωνίαν ἣν ἐσχημάτιζον δύο κλάδοι, συνσπειρωμένον μικρὸν φαιόχρουν τι ἀντικεῖ- μενον.

Ἦτον δὲ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ὁ Καρδούλης, καὶ ἠδὲ εὐνόητον ἦτον τί εἶχε συμβῆ. Φοβηθεὶς τούς ὄρυγμους τῶν λύκων καὶ τῶν σκύλων, ἀντὶ νὰ μείνῃ παρὰ τὴν ἐστίαν, ὁ Καρδούλης εἶχε πηδήσει εἰς τῆς καλύθης τὴν ὄροσθην, καὶ ἐκεῖ- θεν εἶχεν ἀναρρίχηθῆ εἰς τὴν κορυφὴν τῆς δρυός, ὅπου θεωρῶν ἑαυτὸν ἀσφαλῆ, ἔμενον ἀκίνητος καὶ δὲν ἀπῆντα εἰς πᾶς προσκλήσεις μας.

Τὸ πτωχὸν ζῶδιον, τὸ τόσον εἰς τὸ ψῦχος εὐαίσθητον, βεβαίως κατεπάγωσεν ἐπάνω ἐκεῖ.

Ὁ κύριός μου τὸν ἐκάλεσεν ἠπίως, ἀλλὰ δὲν μετεκινήθη, καὶ ἔμενον ὡς ἂν ἦτον νεκρός.

Πολλάκις ἐπανελάβε τὰς προσκλήσεις του ὁ Βιτάλης, ἀλλ' ὁ Καρδούλης σημείον ζωῆς δὲν ἔ- διδε.

Ἐγὼ δὲ εἶχον νὰ ἐξαγοράσω τὸ σφάλμα μου τῆς νυκτός.

— Ἄν θέλητε, εἶπον, ν' ἀναβῶ νὰ τὸν φέρω.

— Ὅθ' πέσης καὶ θὰ κακοπάθης.

— Δὲν ὑπάρχει κίνδυνος.

Ἄλλ' ὁρθῶς δὲν ἔλεγον, διότι ἐξ ἐναντίας ὑ- πῆρχε κίνδυνος, καὶ πρὸ πάντων ὑπῆρχε δυσκο- λία. Τὸ δένδρον ἦτον χονδρὸν, καὶ προσέτι ἦσαν ὑπὸ χιόνα κεκαλυμμένα τὰ μέρη τοῦ κορμοῦ καὶ τὰ κλαδιά ὅσα προσεβάλλοντο ὑπὸ τοῦ ἀνέμου.

Εὐτυχῶς εἶχον μάθει ἐγκαίρως ν' ἀναβαίω εἰς δένδρον, καὶ εἶχον ἀποκτήσει πολλὴν ἐξιν εἰς

τὴν τέχνην ταύτην. Μικρὰ τινα κλωνάρια εἶ- χον φυτρώσει εἰς τινα μέρη τοῦ κορμοῦ. Ταῦτα λοιπὸν μετεχειρίσθη ὡς βαθαίνας· καίτοι δὲ τυφλούμενος ὑπὸ τῆς χιόνας ἦν αἱ χεῖρες μὲν ἐρρίπτον εἰς τούς ὀφθαλμούς μου, ἔφθασα ὅμως εἰς τὴν πρῶτην διακλάδωσιν, ὅθεν ἢ ἀνάβασις ἦτον πλέον εὐκόλος· ἤρκει μόνον νὰ προσέχω νὰ μὴ ὀλισθίσω ἐπὶ τῆς χιόνας.

Ἐν ᾧ δ' ἀνέβαινον, προσωμίλουν ἠπίως τὸν Καρδούλην· ἀλλ' αὐτός δὲν μετεκινεῖτο, καὶ μόνον προσῆλθε εἰς ἐμὲ στίλθοντα· ὀφθαλμούς.

Ἐπλησίαζον νὰ τὸν φθάσω· ἀλλ' ἐν ᾧ ἐμελ- λον νὰ ἐκτείνω πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα, ἐπήδησε διὰ μιᾶς εἰς ἄλλον κλάδον.

Τὸν ἠκολούθησα καὶ ἐκεῖ, ἀλλὰ δυστυχῶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ αὐτὰ τῶν ὀδῶν τὰ παιδάρια, δὲν ἐξίστανται πρὸς τούς πίθηκας ὡς πρὸς τὴν τέ- χνην τοῦ νὰ τρέχουν ἐπὶ τῶν δένδρων.

Ἐπομένως πιθανώτατα δὲν θὰ κατάρθουν ποτὲ νὰ τὸν φθάσω τὸν Καρδούλην, ἀν- ἡ χιὼν δὲν ἐκάλυπτε τούς κλάδους, διότι βροχόμενος τὰς χεῖρας καὶ τούς πόδας, ἐντὸς ὀλίγου ἀπῆλ- θησε διωκόμενος. Τότε καταφερόμενος ἀπὸ κλω- νὸς εἰς κλώνα, ἐρρίφθη δι' ἑνὸς πηδήματος εἰς τούς ὄμους τοῦ κυρίου του, καὶ ἐκρύβη ὑπὸ τὸν ἐπενδύτην αὐτοῦ.

Πολὺ ἦτον ὅτι ἀνεύρομεν τὸν Καρδούλην, ἀλλὰ δὲν ἐπλήρου τοῦτο πάσας τὰς ἐπιθυμίας ἡμῶν· ἔμενον ἀκόμη νὰ εὑρωμεν καὶ τούς κύνας.

Ὅλιγα βήματα μᾶς ἔφερον εἰς τὴν θέσιν ἣν εἶχομεν ἤδη ἐπισκεφθῆ τὴν νύκτα, καὶ ὅπου εἶ- χομεν εὑρεῖ τὴν χιόνα πεπατημένην.

Ἦδη δὲ, εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, εὐκόλον μᾶς ἦτον νὰ ἐννοήσωμεν τί εἶχε συμβῆ. Εἰς τὴν χι- ὄνα ἔμενε κίλογλωφῶς ἐγκεκαραγμένη ἡ ἴσο- ρία τοῦ θανάτου τῶν δυστυχῶν κυνῶν ἡμῶν.

Ἐξελθόντες τῆς καλύθης ὁ εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου, ἐπορεύθησαν παρὰ τούς κατ' ἀράδα κει- μένους σωρούς τῶν φρυγάνων, καὶ ἐπὶ εἰκοσι περίπου μέτρα παρεκλούθησαμεν τὰ ἴχνη των.

Ἐκτότε δὲ τὰ ἴχνη ταῦτα ἠφανίσθησαν, διότι ἡ χιὼν ἦτον συντεταραγμένη, καὶ ἐκεῖθεν ἐφαί- νοντο ἄλλα ἴχνη, ἅφ' ἑνὸς τὰ δεικνύοντα πόθεν ἐπὶ τοῦς κύνας, καὶ ἅφ' ἑτέρου τὰ ἐξ ὧν ἐσυμ- περάναμεν κατὰ τινὰ διεύθυνσιν τοῦς εἶχον ἀπα- γάγει ἅφ' οὗ τοῦς κατέβαλον. Ἰχνη δὲ τῶν κυ- νῶν δὲν ἐφαίνοντο, ἐκτός γραμμῆς τινὸς ἐρυθρᾶς ἧτις ἀπὸ διαστήματος εἰς διάστημα αἱματηρὰ ἐξετείνετο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Περιττὴ ἀπέβαινε τοῦ λοιποῦ πᾶσα ἐρευναὶ τοῦς ταλαιφώρους κύνας μᾶς εἶχον σπαράξει τὰ θηρία, καὶ τοῦς εἶχον ἀρπάσει νὰ τοῦς καταφά- γωσιν εἰς ἐρημὸν τινα γωνίαν τριβῶλων.

Ἄλλως τε τὸ μάλλον κατεπεῖγον δι' ἡμᾶς ἦτον νὰ θερμάνωμεν τὸν Καρδούλην.

Ἐποστρέψαμεν λοιπὸν εἰς τὴν καλύθην, καὶ

ἐν ᾧ ὁ Βιτάλης τῷ ἐκράτει τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας ἀπέναντι τῆς φωτίας, ὡς ἂν ἦτον μικρὸν παιδίον, ἐγὼ ἐθέρμανα τὸ πέπλωμά του, καὶ τὸν ἐτυλίξαμεν εἰς αὐτό.

Ἀλλὰ δὲν ἤρκει τὸ πέπλωμα· τῷ ἐχρειάζετο ἀκόμη καλὴ κλίνη θερμὴ, πρὸ πάντων δὲ θερμὸν ποτὸν, καὶ μᾶς ἔλειπον καὶ τὰ δύο. Εὐτυχία ὅτι εἰχομεν καὶ φωτίαν.

Ἐκαθήμεθα λοιπὸν, ὁ κύριός μου κ' ἐγὼ, περὶ τὴν ἐστίαν, χωρὶς λέξιν νὰ λέγωμεν, καὶ ἐκεῖ ἐμένομεν ἀκίνητοι καὶ βλέποντες τὴν φωτίαν νὰ καίη.

Ἀλλὰ δὲν ἐχρειάζοντο λέξεις, δὲν ἐχρειάζοντο βλέμματα, ἵνα ἐκφράσωσι τί ἤσθαιόμεθα.

— Ὁ δυστυχὴς Ζερβίνος! ἡ δυστυχὴς Δόλση! οἱ δυστυχεῖς φίλοι μᾶς!

Ταύτας τὰς λέξεις ἐψιθυρίζομεν ἀμφοτέροι, ἕκαστος κατ' ἰδίαν, ἢ καὶ ταύτας εἰχομεν τὰς σκέψεις ἐν τῇ καρδίᾳ μας.

Ἦσαν σύντροφοι ἡμῶν, μετέσχον τῶν εὐτυχιῶν καὶ τῶν δυστυχιῶν μας στιγμῶν, καὶ δι' ἐμὲ, κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν θλίψεων καὶ τῆς μονώσεως, ἦσαν οἱ φίλοι, σχεδὸν τὰ παιδιά μου.

Καὶ τοῦ θανάτου τῶν ἐνοχος ἐγὼ ἤμην.

Διότι ἀθῶον δὲν ἐδυνάμην ἐμαυτὸν νὰ κηρύξω ἂν εἶχον φρουρήσει καλῶς, ὡς ὄφειλον, ἂν δὲν εἶχον ἀποκοιμηθῆ, δὲν θὰ ἐξήρχοντο, οἱ δὲ λύκοι δὲν θὰ μᾶς προσέβαλλον ἐντὸς τῆς καλύβης, ἀλλὰ θὰ ἔμενον μακρὰν, φοβούμενοι τὴν φωτίαν. Ἦθελον νὰ μ' ἐπέπληττον ὁ Βιτάλης· σχεδὸν θὰ ἐπεθύμουν νὰ μ' ἔδερν.

Ἀλλὰ δὲν μοι ἔλεγε τίποτε, οὔτε καὶ ἐσσεφε πρὸς ἐμὲ τὸ βλέμμα, ἀλλ' ἔμεινε κύπτων τὴν κεφαλὴν ὑπὲρ τὴν ἐστίν. Βεβαίως ἐσκέπτετο τί θὰ γίνωμεν χωρὶς τῶν κυνῶν. Πῶς θὰ ἐδίδομεν παραστάσεις χωρὶς αὐτῶν; Πῶς θὰ ἐζώμεν;

(Ἐπιστολὴ συνήκειο)

ΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Εἶνε μεγάλῃς χαρᾶς πρόξενον τὸ νὰ γράφῃ τις πρὸς οὓς ἀγαπᾷ, καὶ οὓς ἀπεχώρισεν ἀπ' αὐτοῦ ἢ ἀνάγκη ἢ ἡ δυστυχία. Ἡ ἐπιστολογραφία εἶνε ἡ εὐτυχία τῆς ἀπουσίας, ἐὰν ἦνε δυνατόν ἡ ἀπουσία νὰ ἔχη τὴν εὐτυχιάν της.

Ἡ ἐπιστολὴ εἶνε ὡς τις γλυκὺς ἀσπασμός, ἀπὸ τοῦ ὁποίου μόνον ἡ θερμότης τῶν χειλέων ἐλλείπει, ἀλλ' ἡ καρδιά ὑπάρχει ἴσως πλεον καὶ αὐτῆς τῆς πραγματικότητος. Ἡ ἐπιστολὴ εἶνε τοῦλάχιστον πλεον τι ἀπλῆς συνδιαλέξεως· ὅλη ἡ στοργὴ τῆς καρδίας καὶ ἡ λεπτότης τῆς διανοίας συγκινῶνται ἐν αὐτῇ, καὶ συγκεντροῦνται ὡς εἰς στεφάνην στεγνὴν καὶ πολύτιμον. Παρέχει τις τότε πᾶν ὅ,τι ἔχει κάλλιον, καὶ ἀντισκῶνται τὸν χωρισμὸν διὰ στοργῆς ζωντανῆς καὶ κάλλιον ἐκπεφρασμένης. Ὅπως τὸ συνεχόμενον ὕδωρ ἀναβρῆει ἀφθονώτερον, οὕτω καὶ ἡ

ιδέα στενοχωρουμένη ὑπὸ τοῦ χάρτου εἶνε καθαρῶτερα, ζωντανέτερα, καὶ ἐμποεῖ πλειοτέραν αἰσθησίν· οὐδὲν ἐξ αὐτῆς ἀπόλλυται, ἢ λεπτότερα δὲ καὶ θερμότερα μερὶς ἡμῶν αὐτῶν κατατίθεται εἰς τὸ χωνευτήριον τοῦτο, εἰς ὃ, ἀφ' οὗτοῦ ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι ἀγαπῶντες καὶ γράφοντες, ἐχύθησαν πολλὰ ἀριστουργήματα, τὰ μὲν περιώνυμα, τὰ δὲ ἀγνωστα. Ἐν τούτοις συμπαραμαρτεῖ πάντοτε καὶ τι ἐξώθεν εἰς τὰς ἐγκαρδίους ταύτας ἐχύσεις, αἵτινες ἐκτὸς τῆς ἰδίας αὐτῶν αἰσθηματικῆς ἀξίας, ἔχρυσι καὶ ἱστορικὴν σπουδαιότητα καὶ φιλολογικὸν προσρισμὸν. Ἐν τῇ πρὸς τοὺς φίλους καὶ τοὺς οἰκείους ἀλληλογραφία ἐξόχου τινὲς ἀνδρὲς εἶνε τις βέβαιος, ὅτι ἀνευρίσκει αὐτὸν ἀπαράλλακτον, χαρακτηριστικὰ, ὅποια δὲν ἀπαντῶνται ἐν τοῖς βιβλίοις, σχέδια ἀκριβῆ, προσωπογραφίας πιστάς, καὶ τὴν ἀληθινήν ἀλήθειαν, διὰ νὰ εἴπωμεν οὕτως.

Οὔτε ἡ τῆς Ῥώμης οὔτε ἡ τοῦ Κικέρωνος ἱστορία θὰ ἦτο γνωστὴ, ἀνευ τῶν πρὸς τὸν Ἀττικὸν καὶ τοὺς λοιπούς του φίλους ἐπιστολῶν τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρός.

(Revue Britannique).

Κυρία Σ*

Ο ΣΙΒΟΡΙ

συνθεῖς διὰ τῶν σιγάρων.

Ὁ διασημότερος τῶν ζώντων βραβιτικῆς Σιβορι διηγεῖται τὴν ἐξῆς δραματικὴν σκηνήν, ἢ ἥρωος ὑπῆρξεν αὐτὸς οὗτος.

Ἦρχετο ἐκ Μεξικῆ καὶ κατηυθύνετο πρὸς τὴν νοτίαν Ἀμερικὴν, ὅτε διερχόμενος τὸν ἰσθμὸν τοῦ Παναμᾶ, ἐδέησε νὰ περάσῃ ποταμὸν ἐπὶ λέμβου κωπηλατομένης ὑπὸ τεσσάρων μαύρων. Ὅπως διασκέδασε τὴν ἐκ τῆς ὁδοπορίας ἀγίαν, ἴσως δὲ καὶ ὅπως ἴδῃ κατὰ πόσον ἡ μουσικὴ ἐπενήργει ἐπὶ τῶν μαύρων, ἔλαβε τὴν βάρβιτον, καὶ ἔκρουσε πολλὰς μελωδικὰς ποιικιλίας. Οἱ τέσσαρες μαῦροι διέκοψαν ἐν τῷ ἄμα τὴν κωπηλάτησιν, καὶ ἤρχισαν νὰ ὠρῶνται ἐκ τῆς ἠδονῆς. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐνόμισαν ὅτι εἶχον ἐνώπιόν των μάγον, καὶ ἔλαβον θέσιν ἀπειλητικὴν, ὅλα των δὲ τὰ κινήματα ἐμαρτύρουν, ὅτι ἔμελλαν νὰ τὸν βίψωσιν εἰς τὸν ποταμὸν.

Ὁ Σιβορι βλέπει τὸν κίνδυνον· κλείει τὴν βάρβιτον εἰς τὴν θήκην, καὶ ἀνοίξας τὸ κιβώτιόν του μοιράζει ἀφθόνῃ τῇ χειρὶ εἰς τοὺς μαύρους σιγάρους τῆς Ἀθῆνας. Ἡ γενναιοδωρία αὐτῆ συνεκίνησε τοὺς μαύρους, αἵτινες, κατευρασθέντες, ἐπανέλαβον τὰς κώπας.

ΤΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ ΤΩΝ ΚΛΕΠΤΩΝ

Ἡ ἐν Λονδίῳ συσθεῖσα εὐεργετικὴ ἐταιρία, τῆς ὁποίας σκοπὸς εἶνε νὰ βοηθῆ καὶ ἐπαναφέρῃ κατὰ τὸ δυνατόν εἰς τὴν εὐθείαν τοὺς ἐκ τῆς φυλακῆς ἀπολυομένους καταδίκους, ἐπρόσφερεν ἐσχάτως, τρίτην ταύτην φορὰν, τὸ συμ-

πόσιον, ὅπερ προσφέρει κατ' ἔτος εἰς τοὺς διωρωμένους κλέπτας, τοὺς πελάτας της.

Ὅπως εὐκόλως ἐννοεῖ τις, εἰς τὴν παράδοξον ταύτην ἀγάπην δὲν ἦσαν δεκτοὶ παρά ὅσοι ἔπρεσαν εἰσιτηρίον. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ διατύπωσις αὐτῆ δὲν ἐτηρήθη αὐστηρῶς, τριάκοντα περίπου πάρεσεχώρησαν ἀνευ εἰσιτηρίου εἰς τὴν αἴθουσαν, καὶ ἐπειδὴ ἠθέλησαν εἰπετα νὰ τοὺς ἐκβάλωσι τῆς αἴθουσας, οἱ ἔχοντες πρόσκλησιν σύντροφοι τῶν ἐπεκαλέσθησαν τὴν ἐπιείκειαν τῆς ἐταιρίας ὑπὲρ αὐτῶν, λέγοντες: «Ἀφήσατέ τους, θὰ τοὺς δώσωμεν μέρος ἐκ τῆς ἰδικῆς μας μερίδος». Ἡ συγκινητικὴ αὕτη παρέμβασις ἔφερε τὸ ἀποτέλεσμά της, καὶ οἱ παρείσαντο μετέσχον τοῦ συμποσίου ἐξ ἴσου μὲ τοὺς προσκεκλημένους.

Τὸ δεῖπνον ἤρχισεν ὀλίγον μετὰ τὴν Ἑβραν, ἥτοι καθ' ἣν στιγμὴν δειπνοῦσιν ἐν Λονδίῳ καὶ οἱ τίμιοι ἄνθρωποι. Συνέκειτο δὲ τὸ δεῖπνον ἐκ κρέατος ψητοῦ, τυροῦ, πλακουντίου καὶ ἐκ κυάθου τείου ἀντὶ παντὸς ἄλλου τοιοῦτο. Μετὰ τὸ δεῖπνον οἱ συνδαιτυμόνες ὠδηγήθησαν εἰς τὰ πλησίον παρεκκλήσιον, ὅπου ἐτελέσθη ἡ νενομισμένη σύναξις μετ' ὅλης τῆς αὐστηρότητος, προϊσταμένου τοῦ κ. Δυκανοῦ, τοῦ καὶ προέδρου τῆς ἐπὶ τῶν φυλακῶν ἐπιτροπῆς.

Ἀφ' οὗ ἐψῆλῃ ὁ ἱερός ἕμνος, ὁ αἰδεσιμώτατος κύριος Ἀττων ἐξέθεσε τὰς ἐργασίας καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς Ἐταιρίας. Ἐκείνην πρωΐαν, ἐν μέλος τῆς ἐταιρίας ταύτης ἵσταται πρὸ τῆς θύρας τῆς μεγάλης φυλακῆς, τοῦ Κόλδ Βάθ Φεϊλδς, ἐν ἣ κρατοῦνται 1,200 φυλακισμένοι. Ἀναμένει τοὺς μετὰ τὸ πέρας τῆς ποινῆς ἀπολυομένους ἐκ τῆς φυλακῆς καταδίκους νὰ ἐξέλθωσι, καὶ τοὺς προσκαλεῖ νὰ ἔλθωσιν εἰς τὴν ὁδὸν Ἐλμ νὰ γευματίσωσιν. Ἐκεῖ ἕκαστος αὐτῶν ἐρωτᾶται, καὶ ἀφ' οὗ γνωσθῆ ἡ ἰδιαιτέρα ἐκάστου ἀρμοδιότης καὶ ἱκανότης, ἀναζητεῖται, εἰ δυνατόν, θέσις τις καταλληλὴ, ἐξ ἧς νὰ πορίζηται τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ὅπως μὴ ἐπανέλθωσιν εἰς τὸν παλαιὸν των κολάσιμον βίον.

5,502 τοιαῦτα γεύματα προσφέρθησαν τοιοῦτοτρόπως ἐντὸς τοῦ ἔτους 1879. Ἀλλ' ἐκ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ἀπολυθέντων καταδίκων, ὅσοι ἐδέχθησαν τὸ γεῦμα τοῦτο, 537 μόνον ἐξήτησαν κατόπιν καὶ ἔλαβον τὴν συνδρομὴν τῆς ἐταιρίας, οἱ δὲ ἄλλοι ἐπανῆλθον εἰς τὸν παλαιὸν βίον τοῦ κλέπτου. Ἐκ τῶν 537 δὲ τούτων, ὅσοι ἔλαβον βοήθειαν, οἱ 214 ἔλαβον χρήματα, ἐνδύματα καὶ ἐργαλεῖα, 172 ἐποποθετήθησαν, 50 ἐξέπεμψθησαν διὰ θαλάσσης ἀλλαγῆσε, 18 ἀπεστάλησαν εἰς τοὺς οἴκους τῆς καταφυγῆς, 45 ἀπεστάλησαν εἰς τὰς καταδίκους των, ἀπασῶν τούτων τῶν δαπανῶν καταβλήθεισων ὑπὸ τῆς ἐταιρίας· 25 ἔμειναν ἐν τῇ κεντρικῇ οἰκίᾳ, καὶ 13 ἀνεχώρησαν ἢ ἀπεβλήθησαν.

Δυστυχῶς οἱ πόροι τῆς ἐταιρίας εἶνε ἀνεπαρ-

κεῖς, καὶ πολλάκις ἐδέησε ν' ἀποπέμφθῳ πολλοὶ ἀποφυλακισμένοι, ἀποσταλέντες πρὸς τὴν ἐταιρίαν ὑπὸ τῶν διευθυντῶν ἢ τῶν ἐλεοδοτῶν τῶν διαφόρων φυλακῶν.

Μετὰ τὴν ἔκθεσιν ταύτην ὁ πρόεδρος καὶ ἐν τῶν μελῶν τῆς ἐταιρίας, ὁ σὴρ Διμίλιος, ἔλαβον ἐπανειλημμένως τὸν λόγον. Οὗτος ἐνέμεινεν ἰδίως εἰς τὸ λάθος, εἰς ὃ ὑποπίπτουσιν οἱ πλεῖστοι τῶν ἀπέριων κλεπτῶν, νὰ νομίζωσι δηλονότι πάντοτε, ὅτι δὲν θέλουνσι συλληφθῆ.

«Τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἐκ τῆς κλοπῆς κερδῶν σας, εἶπε, δὲν μένει εἰς τὰς χεῖράς σας, ἀλλὰ μεταβαίνει εἰς χεῖρας τῶν κλεπταποδόχων σας. Καθὼς λοιπὸν βλέπετε, τὸ συμφορώτερον πάντοτε εἶνε νὰ γίνετε τίμιοι ἄνθρωποι».

Ὁ δὲ σὴρ Ῥοβέρτος Κάρδεν, ἀποστεινὰς πρὸς τοὺς συνηγμένους προσλαλιὰς, ἐν ἣ παρενεφράς καὶ παρατήρησιν τινα, ἐκίνησε τοὺς πάντας εἰς ἀκράτητον γέλωτα. «Πολλοὶ ἀπὸ σας, εἶπε, πρέπει νὰ μὲ γνωρίζωσι· καὶ ἐγὼ δὲ ἀναγνωρίζω πάντοτε τὸν κλέπτην ἀπὸ τὸν τρόπον καὶ τὴν συμπεριφορὰν του».

Ἀκολούθως ἐδόθη ὁ λόγος εἰς τοὺς προσκεκλημένους. Τέσσαρες κλέπται διορθωθέντες διηγήθησαν τὸν παρελθόντα βίον των, εἰς ἐξ αὐτῶν μάλιστα εἶχε τὸν λόγον γλαφυρὸν καὶ βέοντα. Ἄλλος δὲ τις ἔχων ἡλικίαν μόλις 29 ἔτων εἶχεν ἤδη διέλθῃ 11 ἔτη ἐν τῇ εἰρατῇ.

Ἐμίλησε καὶ ὁ πρῶτος διευθυντὴς τῆς ἐν Κόλδ Βάθ Φεϊλδς εἰρατῆς, ὁ λοχαγὸς Κόλβιλλ, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ κατεκαλύφθη ὑπὸ εὐφημιῶν. «Κατὰ τὰ 24 ἔτη τῆς διευθύνσεώς μου, εἶπε, 250,000 φυλακισμένοι ἐπέρασαν ἀπὸ τὰς χεῖράς μου· μετὰξὺ δ' αὐτῶν εὐρίσκοντο καὶ ἄνθρωποι ἀνωτέρας τάξεως».

Ὁ ῥήτωρ καπεδίκασε τὴν χρῆσιν τοῦ βαθμιδωτοῦ μύλου, ὅστις ἀπὸ ὄργανου ἐργασίας κατατᾶ ὄργανον βασιανισμοῦ. Τὸ ἐργαλεῖον τοῦτο εἶνε μέγας κύλινδρος ὀριζώντεος, κινούμενος περὶ τὸν ἀξονά του, ὡς τὸ κλωβίον τοῦ σκίουρου, καὶ τὸ ὅποσον ὁ κατάδικος πατῶν ἐπ' αὐτοῦ θέτει εἰς κίνησιν, ἀπαρᾶλλάκτως ὅπως ὁ σκίουρος. Ἡ μόνη διαφορὰ εἶνε, ὅτι ὁ σκίουρος εὐρίσκειται ἐντὸς τοῦ κλωβίου, ἐν ᾧ ὁ κατάδικος εὐρίσκειται ἐκτὸς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος μηχανήματος.

Καὶ ὁ ἐλίτροχος τῶν λατόμων δύναται νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἀναγνώστην ἰδέαν τινὰ τοῦ μηχανήματος τούτου. Ἡ μόνη διαφορὰ εἶνε, ὅτι ἡ διάμετρος τοῦ βαθμιδωτοῦ μύλου εἶνε πολὺ μικρὰ, μεγαλύτερον δὲ τὸ μήκος του, διὸ καὶ δύνανται νὰ παραταχθῶσι κατὰ μῆκος ἐπὶ τοῦ μηχανήματος τούτου ὀριζοντεῖως ἕνδεκα ὅλοι ἄνθρωποι.

Οἱ συγγραφεῖς τῆς πρακτικῆς μηχανικῆς λέγουσιν, ὅτι ἡ μεγαλιτέρα καὶ συμφορωτέρα χρησιμοποίησις τῆς δυνάμεως τῶν μυῶν τοῦ ἀνθρώ-

πού επιτυγχάνεται, ἐὰν μεταχειρισθῇ τις αὐτὸν ὡς δύναμιν κινητήριον, καὶ ἐπιθέσῃ αὐτὸν εἰς τὸ ἄκρον μοχλοῦ. Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ταύτης βασιζέται ὁ βαθμιδωτὸς μύλος. Ἄλλ' ἢ συμφορωτέρα χρησιμοποίησις τῆς ἀνθρωπίνης ἰσχύος εἶνε καὶ ἡ πλέον μονότονος καὶ πληκτικὴ ἐργασία. Ἄφρῖνομεν ὅτι ἀρκεῖ καὶ ὀλίγον τις νὰ παραπατήσῃ ἐπὶ τῶν στρεφόμενων τούτων βαθμίδων, διὰ νὰ πληρωθῇ τοὺς πόδας ἢ καὶ νὰ μεῖνῃ ἀνάπνρος.

«Γνωρίζω τί εἶνε ὁ βαθμιδωτὸς μύλος, εἶπε, καταλήγων ὁ λοχαγὸς Κόλβιλλ, ἔθεσα ἐπ' αὐτοῦ 700 ἀνθρώπους καθ' ἑκάστην ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη. Τὸ λοιπὸν! εἶδα θραυσθείσας χεῖρας καὶ πόδας, χωρὶς τὸ μηχανήμα νὰ χρησιμεύσῃ ποτὲ εἰς τίποτε. Ὅταν ἐκάη εἰς τὴν εἰρκτὴν τοῦ Κόλδ Βάθ Φεϊλδς, ἐγὼ βέβαια δὲν ἐλυπήθην».

«Τοιαῦτα εἶνε τὰ περιστατικὰ τοῦ τελευταίου συμποσίου τῶν κλεπτῶν κατὰ τὴν ἐφημερίδα *Εἰρήνην*. Ἐξ αὐτῶν βλέπει τις, ὅτι οἱ Ἄγγλοι εἶνε οὐ μόνον εὐεργετικοὶ, ἀλλὰ καὶ κατ' ἴδιον παράδοξον ὄλας πρόπον. Ἄλλ' αἱ ἐργασίαι τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Ἑταιρίας εἶνε τοιαῦται, ὥστε τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν νὰ εἶνε καὶ ὁπωσοῦν ἀνάλογον πρὸς ὅσας θυσίας κάμνει; Τοῦτο δὲν θὰ ἐτόλμα τις νὰ διαβεβαιώσῃ.

Ἐν τούτοις οἱ παρατεθέντες ἀριθμοὶ ἀποδεικνύουσιν, ὅτι καὶ αἱ ἐπιτυχίαι δὲν ἐλείφθη καθ' ὁλοκληρίαν, καὶ ὅτι ἡ Ἑταιρία ἐπὶ τέλους ἴσως ἐνὰ κατεργάριον τοῦλάχιστον μεταξὺ δέκα θὰ μετέβαλεν εἰς τίμιον ἄνθρωπον. Τοῦτο εἶνε ἤδη ἱκανὸν ἀποτέλεσμα, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ἀξιοσημείωτος ἀποδεικνύεται ἐκ τούτου ἡ ἰσχυρὰ θέλησις καὶ ἡ ἐπιμονὴς εὐεργετικῆς προσπάθειαι τῆς Ἑταιρίας.

Ἐπιθυμητὸν λοιπὸν θὰ ἦτο καὶ ἄλλαι χῶραι, ἀντὶ νὰ γελῶσι διὰ τὸ συμπόσιον τῶν κλεπτῶν, νὰ ἠκολούθουν μᾶλλον τὸ παράδειγμα τῆς γενναίουφρονος Ἑταιρίας.

Γινώμαι καὶ σκέψεις ἠθικαὶ τοῦ δυνάκος

ΔΕ-ΛΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

[Μετάφρασις Γ. Ζωχοῦ.]

453.

Περὶ πραγμάτων μεγάλων λόγου προκειμένου, δὲν πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀσχολῆται πρὸς παρασκευὴν περιστάσεων, ἀλλὰ μᾶλλον πρέπει νὰ ἐπιδιώκῃ τὴν ἐκ τῶν προσπιπτόντων συμπτωμάτων ὠφέλειαν.

454.

Πάντοτε ἀζημίως συναλλαττόμεθα, παραιτούμενοι τῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐπαίνων, πρὸς ἀποφυγὴν πάσης καθ' ἡμῶν κακολογίας.

455.

Ὅσων καὶ ἂν ἔχη πρὸς τὴν κατάκρισιν ὁ κόσμος κλίσειν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μᾶλλον χαρίζεται πρὸς τοὺς ἀναξίους, ἢ διασύρει τὰ ἀληθῆ τῶν ἀξίων προτερήματα.

456.

Ἐνίοτε ὁ νοῦν ἔχων ἀνοήτως φέρεται, οὐδέποτε ὅμως ἀνοηταίνει ὁ ἔχων κρίσιν.

457.

Ὁ ἄνθρωπος ἠθέλην ἔτι μᾶλλον κερδίσει, ἐὰν ἔστεργε νὰ φαίνεται ὁποῖος εἶναι, καὶ ἐὰν δὲν ἐπέμενε προσπαθῶν νὰ φαίνεται ὁποῖος δὲν εἶναι.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ πρό τιτων ἐτῶν ἀποβιώσας συγγραφεὺς τῆς ἱστορίας τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως καὶ υἱὸς τοῦ διασήμευ Γερμανοῦ μουσικοῦ Μένδελσον, προπαρασκευάζων ἐκδοσιν τῶν ἀπάντων τοῦ πατρὸς του, ἠρωτήθη ὑπὸ τινος τὸ ἐξῆς:

— Ποῖον νομίζετε ὅτι εἶνε τὸ ἐφημερώτερον τῶν ἔργων τοῦ πατρὸς σας;

— Ἐγὼ, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος ἀπλῶς.

Ὁ βουλευτὴς Χ... αἰσθανόμενος πίεσιν σφοδρὰν καὶ βάρος εἰς τὴν κεφαλὴν, ἐσυμβουλευθὴ τὸν ἰατρὸν Δ...

Ὁ ἰατρὸς γράφει τὴν συνταγὴν καὶ ἐγγχειρίζων αὐτὴν εἰς τὸν βουλευτὴν,

— Ὅ, τι πρὸ πάντων σὰς συνιστῶ, τοῦ λέγει, εἶνε νὰ κοιμᾶσθε ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον.

— Ἀλλὰ πῶς νὰ κάμω, ὑπέλαβεν ἀπορῶν ὁ βουλευτὴς; Ἐκτὸς ἐὰν δώσω τὴν παραίτησίν μου καὶ δὲν παρεμίσωμαι εἰς τὰς συνεδριάσεις!

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Ὁ κύριος * * * κἀπνίζει ἐν σιγάρῳ, καὶ ποῖον μορρασμὸν φρικώδη,

— Γιάννη, λέγει πρὸς τὸν ὑπηρετὴν του, ἀπὸ τοῦ διάβολου ἐπῆρες τὸ σιγάρῳ αὐτό;

— Ἀπὸ τὸν μεγάλον τενεκέ, ἀσέντη.

— Ἀνόητε! ἐλησμόνησες λοιπὸν ὅτι ὁ μέγας τενεκές εἶνε διὰ τοὺς φίλους μου;

Χάριεν καὶ μικρὸν κοράσιον ἠρωτάτο τί ἠγάπα πλεῖστον, τὸ κυνάριον ἢ τὴν κούκλαν τῆς; Πολλάκις δ' ἐρωτήθεισα περὶ τούτου, καὶ μακρὸν χρόνον σιωπήσασα, ἐκυψεν ἐπὶ τέλους πρὸς τὸ αὐς τινος τῶν ἐρωτῶντων, καὶ εἶπεν: Ἀγαπῶ περισσότερο τὸν Φῶρ, ἀλλὰ μὴ τὸ πῆτε καθόλου εἰς τὴν κούκλαν μου.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * * Ὁ ἀγαπῶν τοὺς κόλακας τοῦ ἀκολουθεῖ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ τὴν θεῖαν ἐντολήν: Ἀγαπάτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Προφυλάχθητε καλῶς ἀπὸ τῆς μανίας τῶν σχεδίων.

Μὴ κάμνετε σχέδια, ἀλλ' ὠφελήθητε ἐξ ὅσων κάμνουσιν οἱ ἄλλοι.